

AKTY PRIJATÉ ORGÁNMI ZRIADENÝMI MEDZINÁRODNÝMI DOHODAMI

ODPORÚČANIE RADY PRE PRIDRUŽENIE MEDZI EÚ A GRUZÍNSKOM č. 1/2022

zo 16. augusta 2022

o programe pridruženia medzi EÚ a Gruzínskom na roky 2021 – 2027 [2022/1422]

RADA PRE PRIDRUŽENIE MEDZI EÚ A GRUZÍNSKOM,

so zreteľom na Dohodu o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Gruzínskom na strane druhej,

keďže:

- (1) Dohoda o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Gruzínskom na strane druhej⁽¹⁾ (ďalej len „dohoda“) bola podpísaná 27. júna 2014 a nadobudla platnosť 1. júla 2016.
- (2) Podľa článku 406 ods. 1 dohody má Rada pre pridruženie právomoc prijímať odporúčania na účely dosiahnutia cieľov dohody.
- (3) Podľa článku 420 ods. 1 dohody majú zmluvné strany prijať všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia potrebné na splnenie záväzkov, ktoré im vyplývajú z dohody, a zabezpečiť, aby sa dosiahli ciele stanovené v dohode.
- (4) V článku 11 rokovacieho poriadku Rady pre pridruženie sa stanovuje možnosť prijímať rozhodnutia a vydávať odporúčania písomným postupom, ak sa na tom zmluvné strany dohodnú.
- (5) Únia a Gruzínsko sa dohodli na upevnení svojho partnerstva schválením súboru priorít na roky 2021 – 2027 (ďalej len „program pridruženia medzi EÚ a Gruzínskom na roky 2021 – 2027“) pre spoločnú prácu pri dosahovaní cieľov politického pridruženia a hospodárskej integrácie, ako sú stanovené v dohode.
- (6) Zmluvné strany dohody sa dohodli na znení programu pridruženia medzi EÚ a Gruzínskom na roky 2021 – 2027, ktorým sa podporí vykonávanie dohody so zameraním spolupráce na všeobecne identifikované spoločné záujmy,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Článok 1

Rada pre pridruženie odporúča, aby zmluvné strany vykonávali program pridruženia medzi EÚ a Gruzínskom na roky 2021 – 2027 uvedený v prílohe.

Článok 2

Program pridruženia medzi EÚ a Gruzínskom na roky 2021 – 2027 uvedený v prílohe nahrádza program pridruženia medzi EÚ a Gruzínskom, ktorý bol prijatý 20. novembra 2017.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 261, 30.8.2014, s. 4.

Článok 3

Toto odporúčanie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Tbilisi 16. augusta 2022

Za Radu pre pridruženie
predseda
Irakli GARIBASHVILI

PRÍLOHA

PROGRAM PRIDRUŽENIA MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A GRUZÍNSKOM (2021 – 2027)**Obsah****Úvod****1. Zásady, nástroje a zdroje na vykonávanie programu pridruženia****2. Priority programu pridruženia****A. Kľúčové priority opatrení**

1. *V oblasti odolných, udržateľných a integrovaných hospodárstiev*
2. *V oblasti zodpovedných inštitúcií, právneho štátu a bezpečnosti*
3. *V oblasti environmentálnej odolnosti a odolnosti proti zmene klímy*
4. *V oblasti odolnej digitálnej transformácie*
5. *V oblasti odolných, spravodlivých a inkluzívnych spoločností*
6. *V oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky*

B. Krátkodobé a strednodobé priority programu pridruženia

1. *Demokracia, ľudské práva a dobrá správa vecí verejných*
2. *Zahraničná a bezpečnostná politika*
3. *Spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť*
4. *Obchod a záležitosti súvisiace s obchodom*
5. *Hospodárska a odvetvová spolupráca*
6. *Prepojenosť, energetika, životné prostredie, opatrenia v oblasti klímy a civilná ochrana*
7. *Mobilita a medziľudské kontakty*

ÚVOD

Európska únia, jej členské štáty a Gruzínsko (ďalej len „zmluvné strany“) podpísali 27. júna 2014 ambicióznú a inovačnú dohodu o pridružení zahŕňajúcu prehĺbenú a komplexnú zónu voľného obchodu (DCFTA). Dohoda obsahuje záväzné ustanovenia na základe práva a zabezpečuje zlepšenú spoluprácu. DCFTA sa predbežne uplatňuje od 1. septembra 2014. Po dokončení ratifikačného procesu sa uplatňovanie dohody o pridružení v celom rozsahu začalo 1. júla 2016.

Následnými programami pridruženia dohodnutými medzi EÚ a Gruzínskom sa pripravuje a uľahčuje vykonávanie dohody o pridružení. Priority programu pridruženia dopĺňajú povinnosť EÚ a Gruzínska úplne vykonať ustanovenia dohody o pridružení/DCFTA. Zameraním programu pridruženia na obmedzený počet priorít nie je dotknutý rozsah ani mandát prebiehajúceho dialógu v rámci iných príslušných dohôd alebo na multilaterálnej úrovni Východného partnerstva. Program pridruženia takisto nemá vplyv na vykonávanie záväzkov prijatých v dohode o pridružení/DCFTA od nadobudnutia jej platnosti a podporuje zásadu dynamickej aproximácie.

Okrem toho bezvízovým režimom cestovania do krajín schengenského priestoru¹ pre gruzínskych občanov, ktorí sú držiteľmi biometrického pasu, účinným od 28. marca 2017, sa zabezpečilo výrazné zlepšenie mobility a medziľudských kontaktov medzi oboma stranami v bezpečnom a dobre riadenom prostredí. Cieľom tohto aktualizovaného programu pridruženia je preto aj zabezpečiť, aby sa podmienky bezvízového režimu neustále plnili v súlade so záväzkami prijatými v rámci procesu liberalizácie vízového režimu a s odporúčaniami uvedenými v pravidelných správach, ktoré vydáva Komisia v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti. Mechanizmus. Dôležitou prioritou spolupráce medzi EÚ a Gruzínskom v kontexte liberalizácie vízového režimu zostáva riešenie otázok súvisiacich s migráciou, a to aj v oblasti neregulárnej migrácie, neopodstatnených žiadostí o azyl podaných gruzínskymi občanmi, ako aj výziev súvisiacich s verejným poriadkom a bezpečnosťou.

Ďalej by sa mohlo preskúmať uľahčenie možností legálnej migrácie. Týmto dokumentom sa aktualizuje a preorientáva program pridruženia na roky 2017 – 2020 a stanovujú sa nové priority na spoločné smerovanie úsilia pri dosahovaní cieľov politického pridruženia a hospodárskej integrácie, ako sú stanovené v dohode o pridružení na roky 2021 – 2027. Rozlišuje sa v ňom medzi krátkodobými prioritami (ktoré by sa mali dosiahnuť alebo v oblasti ktorých by sa mal dosiahnuť značný pokrok do troch – štyroch rokov) a strednodobými prioritami (ktoré by sa mali dosiahnuť alebo v oblasti ktorých by sa mal dosiahnuť značný pokrok do siedmich rokov). Rada pre pridruženie bude dohliadať na uplatňovanie a vykonávanie dohody o pridružení a jej uplatňovanie a vykonávanie monitorovať. Pravidelne bude preskúmať fungovanie tejto dohody z hľadiska cieľov, ktoré sú v nej stanovené, pričom jej budú pomáhať Výbor pre pridruženie a podvýbory zriadené na základe dohody o pridružení.

Tento program pridruženia sa bude uplatňovať od okamihu jeho prijatia do konca roka 2027. Program pridruženia sa môže kedykoľvek zmeniť alebo aktualizovať schválením Rady pre pridruženie medzi EÚ a Gruzínskom.

1. ZÁSADY, NÁSTROJE A ZDROJE NA VYKONÁVANIE PROGRAMU PRIDRUŽENIA

Vykonávanie tohto programu pridruženia sa bude sa naďalej riadiť týmito spoločnými zásadami:

- opatrenia vykonávané v rámci programu pridruženia by sa mali vykonávať v plnom súlade s dohodou o pridružení/DCFTA vrátane jej preambuly,
- program pridruženia by sa mal vykonávať pri plnom dodržiavaní zásad transparentnosti, zodpovednosti a inkluzívnosti,
- program pridruženia si vyžaduje zapojenie oboch strán a dialóg o reformách súvisiacich s pridružením,
- cieľom programu pridruženia je dosiahnuť hmatateľné a stanovené výsledky prostredníctvom postupného vykonávania praktických opatrení,
- zmluvné strany uznávajú význam podpory dohodnutých priorít pomocou primeraných a dostatočných politických, technických a finančných prostriedkov,

- vykonávanie programu pridruzenia bude predmetom monitorovania, ročného podávania správ, a to aj správ o celkovom pokroku, a hodnotenia. Dosiadnutý pokrok sa bude preskúmať aj v rámci inštitucionálnych štruktúr uvedených v dohode o pridružení. Občianska spoločnosť bude takisto vyzvaná, aby svoje monitorovacie činnosti zamerala na program pridruzenia,
- Európska únia bude podporovať Gruzínsko pri plnení cieľov a priorít stanovených v programe pridruzenia. Použije na to všetky dostupné zdroje podpory EÚ, ako aj odborné znalosti a poradenstvo, najlepšie postupy a know-how, výmenu informácií a podporu budovania kapacít, posilňovania inštitúcií a vytvárania nových nástrojov pomoci. Zdôrazňuje, že pomoc EÚ je viazaná na spoločne dohodnuté prísne podmienky spojené s dosiahnutým pokrokom v oblasti reforiem. EÚ bude takisto spolupracovať s ďalšími partnermi v záujme zabezpečenia koordinácie podpory od ďalších partnerov Gruzínska a posilnenia koordinovaného prístupu podpory Tímu Európa, ktorá spája zdroje z EÚ, jej členských štátov a finančných inštitúcií. Na pomoc pri vykonávaní programu pridruzenia budú k dispozícii aj príslušné finančné nástroje EÚ. Program pridruzenia však sám osebe nie je dokumentom finančného plánovania ani nenahrádza plánovanie alebo tvorbu politík zmluvných strán.

Vzhľadom na to, že program pridruzenia je primárnym nástrojom na vykonávanie dohody o pridružení/DCFTA, priority vymedzené v programe pridruzenia odrážajú aj dlhodobé politické ciele uvedené v spoločnom oznámení s názvom Politika Východného partnerstva po roku 2020 Posilnenie odolnosti – Východné partnerstvo, ktoré prináša výsledky pre všetkých ⁽¹⁾, a vo vyhlásení prijatom na samite Východného partnerstva ⁽²⁾, ktoré budú tvoriť základ priorít Východného partnerstva po roku 2020. Tieto priority podporia pomoc EÚ Gruzínsku, ako sa uvádza v Nástroji susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa a v súvisiacich programových dokumentoch vydaných po roku 2020. EÚ môže poskytnúť pomoc aj z iných nástrojov EÚ. Každá podpora sa poskytne v plnom súlade s vykonávacími pravidlami a postupmi, ktorými sa riadi vonkajšia pomoc EÚ. Podpora EÚ bude odrážať prístup založený na podmienkach a stimuloch a bude závisieť od vykonania dohodnutých reforiem.

2. PRIORITY PROGRAMU PRIDRUŽENIA

EÚ a Gruzínsko považujú vykonávanie dohody o pridružení a programu pridruzenia za kľúčové priority na konsolidáciu a podporu spoločných hodnôt a zásad, ktoré sa dohodli medzi EÚ a Gruzínskom. V dohode o pridružení sa stanovuje urýchlenie politického pridruzenia a hospodárskej integrácie s Európskou úniou.

Gruzínsko od podpísania dohody o pridružení podniklo kroky a uskutočnilo podstatné reformy na účely jej účinného vykonávania. Obe zmluvné strany uznávajú pokrok, ktorý Gruzínsko dosiahlo v oblasti hlbšieho politického pridruzenia a hospodárskej integrácie do EÚ, ako aj výzvy v oblastiach, ako sú spoločné základné hodnoty, právny štát a reforma súdnictva, a znovu opakujú, že na dosiahnutie zásadného a udržateľného pokroku sú stále potrebné ďalšie kroky, ktoré občanom v plnej miere umožnia uplatniť výhody z Dohody o pridružení medzi EÚ a Gruzínskom.

V období trvania tohto programu pridruzenia je pre spoluprácu medzi EÚ a Gruzínskom nevyhnutný pokrok v programe Gruzínska, pokiaľ ide o demokraciu a právny štát, ktorý sa dosiahne prostredníctvom ambiciózných politických, súdnych reforiem a reforiem boja proti korupcii v rozsiahlom a inkluzívnom procese.

Účinné vykonávanie dohody o pridružení a jej prehĺbenie a komplexnej zóny voľného obchodu spojené so širším procesom regulačnej aproximácie a súvisiacich potrebných reforiem prispieva k vytvoreniu podmienok pre posilnené hospodárske a obchodné vzťahy s EÚ, ktoré vedú k ďalšej postupnej hospodárskej integrácii Gruzínska do vnútorného trhu Európskej únie, ako sa predpokladá v dohode o pridružení.

EÚ opätovne potvrdzuje svoju pevnú podporu zvrchovanosti a územnej celistvosti Gruzínska v rámci jeho medzinárodne uznaných hraníc vrátane svojej politiky neuznania a angažovanosti v Gruzínsku, ako aj svoj pevný záväzok podporovať mier, stabilitu a riešenie konfliktov v Gruzínsku. EÚ okrem toho uznáva významný príspevok Gruzínska k spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike EÚ, a to aj prostredníctvom účasti na operáciách krízového riadenia pod vedením EÚ. EÚ je pripravená pokračovať vo svojej spolupráci s Gruzínskom v otázkach bezpečnosti s cieľom vykonávať svoje strategické priority v susedstve.

⁽¹⁾ JOIN(2020) 7.

⁽²⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2021/12/15/eastern-partnership-summit-joint-declaration/>

Cieľom spolupráce medzi EÚ a Gruzínskom, a to aj v rámci Východného partnerstva, je takisto podpora plnenia mnohých globálnych politických cieľov vrátane Parížskej dohody o zmene klímy a vykonávania Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a jej 17 cieľov v oblasti udržateľného rozvoja, ku ktorým sa obe strany zaviazali. Spoluprácou sa posilní medzinárodný poriadok založený na pravidlách a prispeje sa k budovaniu silnejšej Európy vo svete.

V tejto súvislosti by sa mali prioritne riešiť tieto reformné opatrenia:

A. **Kľúčové priority opatrení**

1. **V oblasti odolných, udržateľných a integrovaných hospodárstiev**

1.1. *Hospodársky rozvoj, podnikateľské a investičné prostredie*

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom podporiť hospodársky rozvoj a hospodársku integráciu medzi Gruzínskom a EÚ v prospech gruzínskych občanov a pre ich blahobyť. Zníži sa tým sociálno-ekonomická nerovnosť a nerovnosť vo vzdelávaní a zlepšia sa pracovné podmienky, pričom sa zabezpečí postupná dekarbonizácia a klimatická neutralita hospodárstva. Vzhľadom na okolnosti bude pri budovaní krátkodobej a dlhodobej odolnosti kľúčové riešiť sociálno-ekonomické dôsledky pandémie COVID-19. To by sa malo premietnuť do úsilia o zabezpečenie zelenej obnovy po pandémii COVID-19 a dosiahnutia cieľov v oblasti životného prostredia a klímy. Pre udržateľnú a spravodlivú obnovu budú rozhodujúce aj udržanie ochrany práce a podpora dôstojnej práce.

V centre pozornosti bude zlepšovanie podnikateľského a investičného prostredia, vytváranie rovnakých podmienok pre všetkých podnikateľov prostredníctvom právneho štátu, právnej istoty a nepretržitého úsilia v oblasti boja proti korupcii. Bude to zahŕňať aj ďalší rozvoj medzipodnikového rozhodcovského konania a presadzovanie súdnych rozhodnutí. Dôležité bude zabezpečiť priamu podporu pre malé a stredné podniky (MSP) – okrem iného prostredníctvom vykonávania stratégie pre MSP –, podporovať podnikanie (vrátane podnikania žien a mládeže), zabezpečiť prístup k financovaniu a posilniť družstvá vo vidieckych oblastiach Gruzínska. Vykonávanie novej stratégie pre rozvoj poľnohospodárstva a vidieka na roky 2021 – 2027 prispeje k rozvoju účinných hodnotových reťazcov, zvýši sa ním zamestnanosť vo vidieckych oblastiach a podporia sa MSP pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti vo vybraných sektoroch s vysokou vývoznou hodnotou. Prispeje to aj k ďalšej internacionalizácii hospodárstva a integrácii do hodnotových reťazcov EÚ. Práca na vstupe do jednotnej oblasti platieb v eurách bude kľúčovou súčasťou programu hospodárskej spolupráce, ktorý bude významným stimulom pre podniky a hmatateľným prínosom pre obyvateľstvo Gruzínska. Vykonávanie politik regionálneho rozvoja prispieva k vyváženejšiemu územnému rozvoju, znižujú sa ním rozdiely a vytvárajú sa nové významné centrá v iných mestách, ako sú Tbilisi a Batumi.

Zároveň je dôležité pokračovať v úspešnom smerovaní k silnej hospodárskej a fiškálnej správe vecí verejných s cieľom zabezpečiť hospodársku a finančnú stabilitu a pokračovať v modernizácii finančného sektora, a to napríklad prostredníctvom reformy bankového sektora, podpory kapitálových trhov a rozvoja mikroúverov.

Ďalšie zblížovanie v oblasti regulácie s normami EÚ bude dôležité na dosiahnutie pokroku pri úplnom plnení záväzkov v rámci prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu, čo je predpokladom hospodárskej integrácie medzi Gruzínskom a EÚ. Osobitná pozornosť sa bude venovať vykonávaniu technických predpisov, dohľadu nad trhom, sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení vrátane bezpečnosti potravín a zosúladenia s európskymi normami. Vykonávanie strategického rámca pre colnú spoluprácu, presadzovanie práv duševného vlastníctva, ako aj úplné vykonávanie zákona o zemepisných označeniach sú kľúčom k zvýšeniu obchodu.

Zmluvné strany uznávajú iniciatívu trojice pridružených partnerov na posilnenie spolupráce s EÚ a berú na vedomie zvýšenú koordináciu medzi nimi, pokiaľ ide o otázky spoločného záujmu súvisiace s vykonávaním dohôd o pridružení a DCFTA a spoluprácu v rámci Východného partnerstva.

1.2. Posilnenie prepojenosti

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom posilniť (dopravnú, energetickú a digitálnu) prepojenosť medzi EÚ a Gruzínskom, a to najmä cez Čierne more.

V oblasti dopravy zrealizujú vzájomne prospešné strategické projekty, a to aj v rámci Východného partnerstva, a postupne dobudujú rozšírenú orientačnú transeurópsku dopravnú sieť a podporia multimodálne dopravné riešenia. Budú ďalej spolupracovať na vykonávaní *acquis* Únie vo všetkých druhoch dopravy (leteckej, cestnej, námornej, železničnej) s cieľom zlepšiť fyzickú prepojenosť, ako aj súvisiace normy a regulačné aspekty a aspekty bezpečnosti (najmä bezpečnosť cestnej premávky) a zároveň podporovať zvýšené zameranie na ekologické dopravné riešenia.

Zásadné bude plnenie záväzkov vyplývajúcich z prístúpenia Gruzínska k Energetickému spoločenstvu, a to najmä pomocou regulačných reforiem a investícií do energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti, posilnenia a rozvoja nových sietí a prepojení energetickej infraštruktúry, ako aj zlepšenia transparentnosti a náležitosti fungovania trhov s elektrickou energiou a zemným plynom.

1.3. Vzdelávanie a zamestnateľnosť mládeže, výskum a inovácie

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom investovať do ľudí, a to najmä mladých ľudí, aby sa zlepšila zamestnateľnosť a zároveň sa zabezpečili dôstojné pracovné miesta a účinná ochrana práce. Gruzínsko zlepši svoje výsledky v oblasti vzdelávania a výskumu prostredníctvom komplexnej reformy vzdelávania a výskumu so zameraním na efektívnosť, rovnosť prístupu a kvalitu všetkých úrovní vzdelávania. Európska škola Východného partnerstva v Gruzínsku môže slúžiť ako vzor kvalitného vzdelávania, ktoré je v súlade s medzinárodnými normami.

Okrem toho bude kľúčové zabezpečiť, aby učebné osnovy zodpovedali potrebám trhu práce v záujme odstránenia chýbajúcich zručností a lepšieho zosúladovania ponúkaných a požadovaných pracovných miest. Prioritou bude lepší prístup na trh práce, a to aj pre ženy a osoby v zraniteľnej situácii. Zároveň sa budú ďalej zlepšovať politika zamestnanosti a služby zamestnanosti.

Zmluvné strany budú naďalej podporovať vykonávanie politík v oblasti výskumu a inovácií: budú sa usilovať o podporu investícií do silnejších výskumných a inovačných ekosystémov prostredníctvom reforiem politiky, zvýšenia hrubých výdavkov na výskum a inovácie a budú podporovať zelenú a digitálnu transformáciu zavedením stratégií pre inteligentnú špecializáciu a prípadným transferom technológií.

2. V oblasti zodpovedných inštitúcií, právneho štátu a bezpečnosti

2.1. Právny štát, reforma súdnictva a boj proti korupcii

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom dodržiavať zásady právneho štátu, pričom sa osobitná pozornosť bude venovať sektoru súdnictva a nezávislosti súdnictva. Úplné vykonávanie tretej a štvrtej vlny reforiem súdnictva je kľúčové pre posilnenie nezávislosti a zodpovednosti súdnictva, a to aj posilnením inštitucionálneho rámca a postupov Vysokej súdnej rady a ďalších kľúčových súdnych inštitúcií, posilnením transparentnosti a výberového konania a postupu pri povýšení, ktoré sú založené na zásluhách, v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie a Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE).

Gruzínsko uskutoční ďalšiu reformu súdnictva, a to aj ako prioritu Vysokej súdnej rady, a prijme ambicióznú stratégiu reformy súdnictva po roku 2021 prostredníctvom rozsiahleho inkluzívneho procesu reformy medzi stranami vrátane posúdenia účinnosti tretej a štvrtej vlny reformy súdnictva. Gruzínsko bude naďalej prioritne pracovať na zosúladení zákona o všeobecných súdoch so súvisiacimi odporúčaniami Benátskej komisie ⁽³⁾ a úplne uplatňovať revidovaný zákon na všetky budúce vymenovania.

⁽³⁾ Naliehavé stanovisko Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) Rady Európy k výberu a vymenovaniu sudcov najvyššieho súdu v Gruzínsku, ktoré schválila Benátska komisia 21. – 22. júna 2019; naliehavé stanovisko Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) Rady Európy k zmenám organického zákona o všeobecných súdoch, ktoré schválila Benátska komisia 2. – 3. júla 2021.

Okrem toho by sa mali uverejniť vysokokvalitné odôvodnenia vymenovania sudcov a prijaté právne predpisy zamerané na uverejňovanie súdnych rozhodnutí.

Gruzínsko preskúma postup vymenovania generálneho prokurátora s cieľom posilniť nezávislosť úradu/pozície prokurátora. Na tento účel sa v parlamente zavedie rozhodovanie kvalifikovanou väčšinou, čo v tejto súvislosti predstavuje hlavné odporúčanie Benátskej komisie. To bude zahŕňať účinný mechanizmus na predchádzanie patovej situácii, ktorý si medzi stranami získal všeobecnú podporu a je v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie. Zavedú sa dodatočné záruky s cieľom zabezpečiť, aby výberové konanie a postup nominácie boli transparentné a založené na kritériách bezúhonnosti, nezávislosti, nestrannosti a spôsobilosti.

Bude sa musieť viac posilniť zodpovednosť a demokratický dohľad nad orgánmi presadzovania práva.

Gruzínsko sa bude naďalej usilovať o dosiahnutie ambiciózneho pokroku, pokiaľ ide o boj proti korupcii a hospodárskej trestnej činnosti vrátane všetkých foriem korupcie, a v posilňovaní mechanizmov na prevenciu korupcie, a to aj v oblasti verejného obstarávania.

3. **V oblasti environmentálnej odolnosti a odolnosti proti zmene klímy**

3.1. *Životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy*

Zmluvné strany budú spolupracovať na dosiahnutí environmentálnej odolnosti a odolnosti proti zmene klímy tým, že budú aj v rámci úsilia o obnovu po pandémie COVID-19 podporovať moderné, čisté a obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje a smeruje k ekologizácii hospodárstva a udržateľnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov v súlade s Európskou zelenou dohodou. Dosiahne sa to okrem iného prostredníctvom pokračovania v administratívnych reformách a v budovaní administratívnych kapacít na vykonanie kapitól dohody o pridružení zameraných na životné prostredie a na opatrenia v oblasti klímy. V rámci existujúcich štruktúr dohody o pridružení sa navyše podporí dialóg medzi EÚ a Gruzínskom o životnom prostredí a klíme. V tejto súvislosti sa budú viesť dôkladné konzultácie s občianskou spoločnosťou.

Ciele v oblasti znižovania emisií a odolnosti proti zmene klímy v súlade s Parížskou dohodou sa začlenia do celkových hospodárskych a dopravných politík, aby sa obmedzili dôsledky zmeny klímy a aby sa zlepšil život občanov. V tejto súvislosti Gruzínsko predloží dlhodobú stratégiu nízkoemisného rozvoja stranám Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) a aktualizuje svoj vnútroštátne stanovený príspevok (NDC) v súlade s Parížskou dohodou.

Väčší dôraz sa bude klásť na umožnenie a podporu udržateľného poľnohospodárstva a rybníctva, okrem iného pokiaľ ide o modré hospodárstvo v rámci Spoločného námorného programu v oblasti Čierneho mora⁽⁴⁾, a na zachovanie biodiverzity a ekosystémov, a to aj v oblasti Čierneho mora.

Environmentálna správa sa posilní vykonávaním právnych predpisov zameraných na posúdenie vplyvu na životné prostredie, strategickým environmentálnym hodnotením a prijatím a vykonávaním nových právnych predpisov zameraných na environmentálnu zodpovednosť a zabezpečením prístupu verejnosti k informáciám o životnom prostredí a účasťou verejnosti na rozhodovacom procese. Zlepšenie kvality ovzdušia a vody, ako aj lepšie odpadové hospodárstvo v súlade s európskymi normami prispeje nielen k zlepšeniu životného prostredia, ale bude mať aj významný vplyv na verejné zdravie. V tejto súvislosti sa posilní spolupráca medzi zmluvnými stranami v oblasti verejného zdravia.

3.2. *Verejné zdravie*

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom umožniť poskytovanie cenovo dostupnej lekárskej starostlivosti a podporiť prístup pre ľudí v celej spoločnosti, a to aj zlepšením pokrytia programu univerzálnej zdravotnej starostlivosti a prostredníctvom elektronického zdravotníctva. Kľúčovými oblasťami bude prevencia zdravia a kontrola tabaku. Zdravotnícke zariadenia a ich zodpovednosť sa posilnia stanovením ukazovateľov kvality, obstarávaním na základe hodnoty a inými postupmi riadenia kvality. Kľúčový význam bude mať účinné riešenie prenosných a neprenosných ochorení a celkové zvýšenie odolnosti systému zdravotnej starostlivosti voči vonkajším otrasom, akými sú pandémie.

(⁴) 21. mája 2019, vyhlásenie ministrov v Bukurešti o Spoločnom námornom programe v oblasti Čierneho mora – [Čierne more (europa.eu)].

4. *V oblasti odolnej digitálnej transformácie*

4.1. *Rozvoj digitálnej infraštruktúry*

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom umožniť rast a udržateľný rozvoj Gruzínska prostredníctvom ďalšej podpory zavádzania digitálnej infraštruktúry a podpory digitálnej transformácie založenej na vykonávaní národnej stratégie pre rozvoj širokopásmového pripojenia a v súlade s právnymi predpismi a najlepšimi postupmi EÚ, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť digitálnych infraštruktúr. Pandémia COVID-19 odhalila digitálnu priepasť v spoločnosti a naliehavú potrebu podporovať túto digitálnu transformáciu. Riešenia pre elektronické zdravotníctvo, dištančné vzdelávanie, telemedicínu, sledovanie prítomnosti vírusov a predchádzanie dezinformáciám pomôžu nielen počas pandémie, ale podporia odolnosť a rozvoj všetkých partnerov EÚ v nasledujúcich rokoch. Kľúčový význam bude mať stimulovanie digitálneho hospodárstva a inovácií prostredníctvom vhodných politík, ktoré podporia a ďalej diverzifikujú nielen odvetvie IT, ale aj tvorivé odvetvia, a posilnia ich konkurencieschopnosť a budú stimulovať rast a prežitie startupov a digitalizovať hodnotové reťazce.

4.2. *Elektronická správa vecí verejných a digitálne služby*

Súčasne by sa mali ďalej rozvíjať elektronická správa vecí verejných a digitálne služby s cieľom zvýšiť efektívnosť, transparentnosť a zodpovednosť verejnej správy. Toto úsilie musí sprevádzať rozvoj digitálnych zručností a digitálnej gramotnosti širšej časti obyvateľstva. Na tento účel by ľudia v celom Gruzínsku mali mať prístup k internetu a iným elektronickým komunikačným službám za prijateľné ceny. Zmluvné strany budú spolupracovať pri ďalšom posilnení administratívnych kapacít a nezávislosti národného regulačného orgánu Gruzínska pre elektronické komunikácie – čo je základnou podmienkou správneho fungovania zodpovedajúceho trhu. Okrem toho bude EÚ podporovať vykonávanie dohôd o roamingu a frekvenčnom spektre medzi Gruzínskom a ostatnými východnými partnerskými krajinami a v prípade potreby aj s EÚ.

4.3. *Kybernetická odolnosť*

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zlepšiť kybernetickú odolnosť a zabezpečiť spoľahlivé právne, politické a operačné rámce kybernetickej bezpečnosti založené na právnych predpisoch a najlepších postupoch EÚ vrátane úijného rámca certifikácie kybernetickej bezpečnosti. V tomto rámci budú zmluvné strany pokračovať v práci na ďalšej aproximácii gruzínskych právnych predpisov so smernicou o sieťovej a informačnej bezpečnosti (smernica NIS).

Zmluvné strany budú s cieľom dosiahnuť možnú dohodu o vzájomnom uznávaní dôveryhodných služieb spolupracovať na tom, aby Gruzínsko prijalo právne rámce pre schémy elektronickej identifikácie a dôveryhodné elektronicke služby v súlade s právnymi predpismi a najlepšimi postupmi EÚ.

5. *V oblasti odolných, spravodlivých a inkluzívnych spoločností*

5.1. *Presadzovanie ľudských práv a posilnenie postavenia občianskej spoločnosti a mládeže*

Obe zmluvné strany budú v reakcii na pandémiu COVID-19 a nasledujúcu obnovu podporovať dobrú správu vecí verejných, ľudské práva, právny štát, nediskrimináciu, dôstojnú prácu, ako aj základné hodnoty a humanitárne zásady.

Gruzínsko bude presadzovať slobodu, nezávislosť a pluralitu médií, dodržiavať normy EÚ a medzinárodné normy a zabezpečovať podmienky pre slobodné, profesionálne, pluralitné, nezávislé a zdravé mediálne prostredie. Zmluvné strany budú spolupracovať aj na posilnení spolupráce v oblasti strategickej komunikácie vrátane boja proti dezinformáciám a na podpore mediálnej gramotnosti.

Obe zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zabezpečiť lepšie vykonávanie antidiskriminačného zákona, vypracovať a vykonávať novú národnú stratégiu pre oblasť ľudských práv a následný národný akčný plán pre oblasť ľudských práv a umožniť pluralitu a nezávislosť médií, ako aj rešpektovanie práva na slobodu zhromažďovania. Gruzínsko zabezpečí rozdelenie potrebných rozpočtových a ľudských zdrojov s cieľom účinne a rýchlo vyšetriť trestné činy, ktoré údajne spáchali príslušníci orgánov presadzovania práva, ako aj účinne kontrolovať spracúvanie osobných údajov.

Kľúčovými prioritami bude posilnenie rodovej rovnosti a zabezpečenie rovnakého zaobchádzania v sociálnom, politickom a hospodárskom živote, lepšia integrácia a nediskriminácia, a to aj v prípade osôb so zdravotným postihnutím a LGBTI osôb. Dôraz sa bude klásať aj na opatrenia na ochranu detí pred všetkými formami násillia. Bude sa pokračovať v úsilí na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany osobných údajov.

EÚ a Gruzínsko sa budú aj naďalej zameriavať na účasť a vedúcu úlohu mládeže prostredníctvom posilnenia postavenia. Zmluvné strany budú ďalej spolupracovať s cieľom maximalizovať výhody pridruženía Gruzínska k programom Horizont 2020 a Horizont Európa a ďalej podporovať jeho už aktívnu účasť na programoch Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, ako aj na iných dobrovoľníckych, kooperačných a výmenných programoch a iniciatívach, a to v súlade s výsledkami rokovaní a prijatím príslušných programov.

Gruzínsko bude pokračovať v rozvoji sektora mládeže a politik v oblasti mládeže založených na dôkazoch a právach s cieľom vytvoriť udržateľný ekosystém pre rozvoj mládeže, ktorý umožní mladým ľuďom plne využiť svoj potenciál a aktívne sa zapojiť do všetkých oblastí verejného života; ktorý zlepšuje pochopenie demokratických hodnôt a zásad u mladých ľudí a podporuje ich pri uplatňovaní svojich vlastných práv; pričom takisto umožní zabezpečenie úplného a rovnakého posilnenia ekonomického postavenia, ochrany zdravia a blahobytu a rovnakého prístupu k informáciám a zdrojom pre všetkých mladých ľudí v Gruzínsku.

Gruzínsko bude ďalej podporovať bezpečné, inkluzívne a priaznivé prostredie pre činnosti organizácií občianskej spoločnosti vrátane prispôsobenia politik podporujúcich ich finančnú udržateľnosť a ďalší rozvoj sektora občianskej spoločnosti, a to najmä pokiaľ ide o tie organizácie, ktoré pracujú na miestnej úrovni. Gruzínsko bude takisto podporovať sociálnu zodpovednosť podnikov a sociálne podnikanie zamerané na poskytovanie riešení sociálnych a environmentálnych výziev s osobitným dôrazom na zamestnanosť ľudí v zraniteľných situáciách vrátane osôb so zdravotným postihnutím a na posilnenie finančnej udržateľnosti organizácií občianskej spoločnosti.

Gruzínsko zabezpečí vykonávanie najvyšších demokratických noriem počas celého volebného procesu, spravodlivé, transparentné a dôsledné vybavovanie sťažností a odvolaní a bude naďalej v plnej miere riešiť prioritné odporúčania Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) a prostredníctvom inkluzívneho dialógu dosiahne významný pokrok pri plnení jeho ostatných odporúčaní⁽⁷⁾. Gruzínsko takisto zabezpečí pluralitu strán a zdrží sa obmedzení, ktoré sú v rozpore s medzinárodnými normami, najmä pokiaľ ide o registráciu a financovanie, a to v súlade s príslušnými stanoviskami Benátskej komisie⁽⁸⁾.

5.2. Posilnenie verejnej správy

Najvyššou prioritou zostáva pokrok v reforme verejnej správy prostredníctvom otvorených vládnych mechanizmov. EÚ a Gruzínsko budú spoločne konať s cieľom dodržiavať a podporovať európske zásady a normy verejnej správy. Na tento účel zmluvné strany zjednotia úsilie o podporu zodpovednej, efektívnej, účinnej, otvorenej a transparentnej správy vecí verejných, o vybudovanie profesionálnej verejnej služby založenej na zásluhách, o zabezpečenie kvalitných verejných služieb a silnej miestnej samosprávy.

Zmluvné strany budú prioritne spolupracovať s cieľom podporiť zodpovednú, efektívnu, účinnú, transparentnú verejnú správu zameranú na občanov, pričom sa vybuduje profesionálna verejná služba založená na zásluhách a zabezpečia sa kvalitné verejné služby na celom území a silná miestna samospráva.

5.3. Mobilita vrátane bezvízového režimu

Gruzínsko prijme trvalé opatrenia a bude sa zaoberať odporúčaniami uvedenými v správach v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti s cieľom zabezpečiť nepretržité plnenie kritérií zodpovedajúcich akčnému plánu liberalizácie vízového režimu⁽⁷⁾, ktoré sú potrebné na zachovanie bezvízového režimu pri cestovaní do EÚ. Výročná správa Európskej komisie v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti budú naďalej poskytovať usmernenia o ďalších opatreniach potrebných na zabezpečenie udržateľnosti dosiahnutého pokroku. Gruzínsko bude vykonávať stratégiu v oblasti migrácie na roky 2021 – 2030 a štátnu stratégiu integrovaného riadenia hraníc na roky 2021 – 2025.

⁽⁷⁾ Napr. <https://www.osce.org/files/f/documents/1/4/480500.pdf> a <https://www.osce.org/odihr/elections/georgia/496309>.

⁽⁸⁾ Napr. spoločné stanovisko k návrhu článku 791 volebného zákona z 20. marca 2021, stanovisko Benátskej komisie č. 1019/2021/ODIHR stanovisko č. ELEGEO/407/2020; naliehavé spoločné stanovisko k revidovaným návrhom zmien volebného zákona z 5. júla 2021, stanovisko Benátskej komisie č. 1043/2021/ODIHR stanovisko č. ELE-GEO/417/2021.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/international-affairs/collaboration-countries/visa-liberalisation-moldova-ukraine-and-georgia_en.

6. V oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky

6.1. Mierové riešenie konfliktov

Zmluvné strany budú zachovávať účinnú spoluprácu s cieľom podporiť Gruzínsko v jeho úsilí o dosiahnutie pokroku smerom k mierovému a udržateľnému urovnaniu konfliktu na základe zásad medzinárodného práva a o umožnenie trvalého mieru a bezpečnosti v Gruzínsku. Ďalej zmobilizujú úsilie na podporu otázky mierového riešenia konfliktov v Gruzínsku vrátane vykonávania dohody o prímerí z 12. augusta 2008, ktorú sprostredkovala EÚ. Gruzínsko bude naďalej vypracúvať strategickú víziu mierového riešenia konfliktov prostredníctvom vedenia inkluzívneho celoštátneho procesu. Zmluvné strany zintenzívnia úsilie o dosiahnutie hmatateľných výsledkov v rámci medzinárodných ženevských rokovaní za spolupredsedenstva EÚ, OSN a OBSE s cieľom nájsť trvalé riešenia bezpečnostných a humanitárnych problémov vyplývajúcich z nevyriešeného konfliktu. Rôzni aktéri EÚ pôsobiaci na mieste, delegácia EÚ v Gruzínsku, osobitný zástupca Európskej únie (OZEÚ) pre Zakaukazsko a pre krízu v Gruzínsku a pozorovateľská misia Európskej únie budú naďalej prispievať k stabilite, normalizácii, budovaniu dôvery a riešeniu konfliktov. Prijmú sa vhodné opatrenia na podporu obchodu, slobody pohybu a hospodárskych väzieb naprieč administratívnymi demarkačnými líniami vrátane preskúmania právnych predpisov podľa potreby a prostredníctvom mierovej iniciatívy „Krok k lepšej budúcnosti“; vrátane podporovania medzilidských kontaktov, budovania dôvery a dosiahnutia zmierenia medzi rozdelenými komunitami. Zmluvné strany budú naďalej spolupracovať a vyvíjať preventívne úsilie na ďalšiu konsolidáciu politiky neuznania na medzinárodnej scéne.

6.2. Spolupráca v oblasti bezpečnosti a obrany

Zmluvné strany prehĺbia dvojstranný dialóg o otázkach bezpečnosti a obrany s cieľom riešiť otázky spoločného záujmu vrátane predchádzania konfliktom a krízového riadenia, boja proti terorizmu, boja proti praniu špinavých peňazí a boja proti organizovanej trestnej činnosti a drogovej trestnej činnosti. Na základe odporúčaní uvedených v prieskume týkajúcom sa hybridných hrozieb sa posilní spolupráca v oblasti boja proti hybridným hrozbám. Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zabezpečiť vykonávanie reformy sektora bezpečnosti a prijatie príslušných rámcov a postupov v oblasti kybernetickej odolnosti a ochrany kritickej infraštruktúry. Ďalej sa posilní spolupráca medzi justičnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva. EÚ bude takisto naďalej uľahčovať účasť Gruzínska na operáciách krízového riadenia pod vedením EÚ a na odbornej príprave a konzultačných činnostiach súvisiacich so spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou (SBOP).

B. Krátkodobé a strednodobé priority programu pridruženia

1. **Demokracia, ľudské práva a dobrá správa vecí verejných**

Cieľom politického dialógu a spolupráce zameranej na reformy v rámci tohto programu pridruženia je posilniť dodržiavanie demokratických zásad, akými sú politický pluralizmus, inkluzívnosť v rozhodovacom procese, oddelenie právomocí, spolupráca s opozíciou, právny štát a dobrá správa vecí verejných, ľudské práva a základné slobody. Patrí sem podpora práv osôb patriacich k menšinám, ktoré sú zakotvené v základných dohovoroch OSN a Rady Európy a v súvisiacich protokoloch, účinné vykonávanie rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a prispievanie ku konsolidácii domácich politických reforiem, najmä aproximáciou s *acquis* Únie.

Posilniť stabilitu, nezávislosť, účinnosť a primerané financovanie inštitúcií, ktoré sú zárukou demokracie, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv, ako aj rodovej rovnosti a nediskriminácie, a to najmä pokiaľ ide o:

Krátkodobé priority

- pokračovať v zabezpečovaní transparentného, inkluzívneho a dôveryhodného priebehu volieb, a to aj riešením všetkých nedostatkov zistených organizáciou OBSE/úradom ODIHR,
- zabezpečiť, aby legislatívne zmeny, ktoré majú vplyv na kľúčové zložky právneho štátu, ako je nezávislosť súdnictva, boli predmetom komplexných a inkluzívnych konzultácií a aby sa zosúladili s európskymi normami, ako aj s odporúčaniami, ktoré predložili medzinárodné orgány, akými sú Benátska komisia, GRECO a OBSE/ODIHR,

- zabezpečiť kontinuitu a účinné vykonávanie reforiem verejnej správy a otvoreného vládnutia v súlade so zásadami a s najlepšimi postupmi európskej verejnej správy; podporiť účasť občianskej spoločnosti a otvorený dialóg medzi ňou a vládou, posilniť proces spoluprorby a zapojenie viacerých zainteresovaných strán do tvorby politík, monitorovania a hodnotenia; podporiť inovačné prístupy prostredníctvom výmeny vedomostí a skúseností, intenzívnejšieho partnerského učenia a stabilnej spolupráce na politickej, ako aj odbornej úrovni,
- dialóg a spolupráca sa budú vzťahovať aj na posilnenie sektora súdnictva prostredníctvom pokračujúcej reformy sektora súdnictva, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie úplnej vonkajšej a vnútornej nezávislosti sudcov a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, a to aj prostredníctvom komplexnej spolupráce.

Strednodobé priority

- zabezpečiť kontinuitu posilňovania rámca pre ľudské práva prostredníctvom harmonizácie a praktického vykonávania medzinárodného a európskeho práva a postupov v oblasti ľudských práv.

1.1. Sektor súdnictva

Krátkodobé priority

- účinne vykonávať tretiu a štvrtú vlnu reforiem súdnictva po všetkých stránkach,
- účinne vykonávať stratégiu v oblasti súdnictva na roky 2017 – 2021 a jej akčné plány po všetkých stránkach a prijať ambicióznou stratégiu reformy súdnictva po roku 2021 založenú na širokom, inkluzívnom a medzistrannom reformnom procese a posúdení účinnosti tretej a štvrtej vlny reforiem súdnictva,
- posilniť a značne zreformovať inštitucionálny rámec a postupy Vysokej súdnej rady a iných kľúčových súdnych inštitúcií s cieľom účinne zvýšiť transparentnosť, integritu a zodpovednosť v súvislosti s normami a rozhodnutiami, ktoré prijímajú, vrátane rozhodnutí týkajúcich sa vymenovania, posúdenia, povýšenia, preloženia a disciplinárnych opatrení; predložiť návrhy reforiem Benátskej komisii a Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva v záujme získania stanoviska a vykonávania ich odporúčaní,
- zabezpečiť najmä transparentný a meritokratický právny rámec a postup vymenúvania a povyšovania sudcov tým, že sa v plnej miere zosúladí s európskymi normami a odporúčaniami Benátskej komisie vrátane menovaní na najvyšší súd,
- uverejniť písomné odôvodnenia vymenovania sudcov s odkazom na kritériá bezúhonnosti a spôsobilosti,
- zlepšiť odbornú prípravu justičných kandidátov, sudcov a zamestnancov súdov vykonávaním odporúčaní, ktoré predložili EÚ a Rada Európy,
- modernizovať výkon spravodlivosti ďalším umožnením elektronického podania a elektronickej komunikácie so súdmi a elektronickej správy prípadov; rozšíriť uplatňovanie náhodného elektronického pridelenia prípadov,
- pokračovať v reforme prokuratúry a služieb vyšetrovania trestných činov na ministerstve vnútra a iných agentúr s cieľom ďalej zabezpečiť nezávislosť a profesionalitu v súvislosti s prácou prokurátorov a vyšetrovateľov trestných činov, a to bez akéhokoľvek nenáležitého vplyvu, a väčšiu transparentnosť a zodpovednosť,
- Gruzínsko preskúma postup vymenovania generálneho prokurátora s cieľom posilniť nezávislosť úradu/pozície prokurátora. Na tento účel sa v parlamente zavedie rozhodovanie kvalifikovanou väčšinou, čo v tejto súvislosti predstavuje hlavné odporúčanie Benátskej komisie. To bude zahŕňať účinný mechanizmus na predchádzanie patovej situácii, ktorý si medzi stranami získal všeobecnú podporu a je v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie. Zavedú sa dodatočné záruky s cieľom zabezpečiť, aby výberové konanie a postup nominácie boli transparentné a založené na kritériách bezúhonnosti, nezávislosti, nestrannosti a spôsobilosti,
- prijať reformu trestného zákonníka s cieľom modernizovať právo, ako aj zabezpečiť jeho súlad s príslušnými záväzkami a normami EÚ a medzinárodnými záväzkami a normami; aproximovať trestné konania s konaniami uplatňovanými v členských štátoch EÚ:

- preskúmať využívanie dohody o vine a treste a právne záruky pri jej uplatňovaní,
- zaručiť páchatelom a obetiam v trestnom konaní procesné práva a ďalej posilniť uplatňovanie zásad restoratívnej justície u dospelých, ako aj u mladistvých páchatelov,
- ďalej zabezpečiť, aby obeť vrátane obetí trestného činu z nenávisti mali účinný prístup k spravodlivosti a k odškodneniu a aby sa im v plnej miere poskytla podpora a ochrana,
- posilniť procesné práva zadržaných osôb v správnom konaní a zabezpečiť im právne záruky,
- rozšíriť prístup k bezplatnej vysokokvalitnej právnej pomoci,
- zlepšiť využívanie a kvalitu mediácie; riešiť nedostatky v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a vytvoriť podmienky na zvýšenie využívania medzipodnikového rozhodcovského konania,
- zintenzívniť vykonávanie stratégie v oblasti predchádzania trestnej činnosti a väzníc, a to najmä uplatňovaním prístupov týkajúcich sa rehabilitácie a resocializácie vo väzenských systémoch, systémoch predchádzania trestnej činnosti a probačných systémov a po prepustení.

Strednodobé priority

- použiť administratívne zaistenie len v riadne odôvodnených prípadoch; zabezpečiť procesné práva osôb zadržaných na základe administratívneho rozhodnutia v súlade so zásadami v oblasti ľudských práv vrátane práva na spravodlivé súdne konanie; zmeniť v tejto súvislosti zákon o priestupkoch,
- modernizovať právne predpisy v obchodnej, občianskej a administratívnej oblasti v súlade s národnými stratégiami a aproximáciou s *acquis* Únie,
- zabezpečiť inkluzívny prístup k spravodlivosti prostredníctvom dostatočne financovanej a personálne vybavenej služby právnej pomoci,
- riadne oddeliť funkcie medzi prokurátormi a vyšetrovateľmi trestných činov a vytvoriť vyvážené mechanizmy spolupráce v oblasti právnych predpisov a praxe,
- zabezpečiť verejný poriadok a bezpečnosť a zároveň zaručiť ochranu ľudských práv.

1.2 *Boj proti korupcii, boj proti podvodom, reforma verejnej správy a verejná služba*

Krátkodobé priority

- rozvíjať a zaisťovať účinné vykonávanie novej národnej stratégie boja proti korupcii a príslušného akčného plánu na obdobie po roku 2020 s cieľom predchádzať všetkým formám korupcie, odhaľovať a riešiť ju,
- posilniť inštitúcie zamerané na bezúhonnosť v rámci ich funkcií dohľadu: úrad pre štátnu službu pre majetkové priznania; štátny auditorský úrad, pokiaľ ide o audity výdavkov a príjmov na vnútroštátnej a nižšej ako vnútroštátnej úrovni; agentúra pre hospodársku súťaž; dohľad a monitorovanie parlamentu zlepšením kapacity odvetvových výborov; protikorupčný sekretariát pod správou vlády Gruzínska; občianske poradné rady na miestnej úrovni,
- ďalej riešiť korupciu represívnymi, ako aj preventívnymi prostriedkami, napr. ďalším zlepšením efektívnosti a spôsobilosti vyšetrovať korupciu; zintenzívnením overovania majetkových a príjmových priznaní všetkých príslušných úradníkov, riešením potenciálnych konfliktov záujmov a monitorovaním a hodnotením účinnosti opatrení,
- zabezpečiť, aby boli zavedené efektívne mechanizmy na prevenciu a odhaľovanie akýchkoľvek rizík a slabých miest súvisiacich s pandémiou COVID-19 v boji proti korupcii v oblastiach s vysokým rizikom, akými sú verejné obstarávanie a zdravotníctvo,
- ďalej posilňovať mechanizmy na predchádzanie korupcii a boj proti nej v kľúčových rizikových oblastiach, akými sú:
- zabezpečenie otvorených a konkurencieschopných postupov verejného obstarávania s obmedzením priameho zadávania zákaziek a zriadením nezávislého, nestranného a transparentného kontrolného úradu pre verejné obstarávanie,
- sprísnenie noriem zodpovednosti a bezúhonnosti v sektore bezpečnosti a posilnenie demokratického dohľadu, a to aj obmedzením súvisiacich výnimiek (vrátane finančného výkazníctva) a prípadne zmenou príslušných právnych predpisov,

- daňové podvody a podvody v oblasti dane z pridanej hodnoty (DPH) ako neoddeliteľná súčasť boja proti hospodárskej trestnej činnosti, korupcii a praniu špinavých peňazí, ako aj ochrany verejných financií,
- v súlade s uplatniteľnými pravidlami a postupmi zabezpečiť účinnú spoluprácu a poskytovanie pomoci príslušným inštitúciám a orgánom EÚ vrátane Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), pokiaľ ide o vyšetrovania podvodov a nezákonných činností ovplyvňujúcich finančné záujmy Únie, a Európskej prokuratúry (EPPO) v prípade jej vyšetrovaní a stíhaní trestných činov ovplyvňujúcich finančné záujmy Únie,
- pokračovať v zabezpečovaní aproximácie právnych predpisov Gruzínska s *acquis* Únie v oblasti boja proti podvodom a uplatňovať ustanovenia právnych predpisov EÚ, ako sa uvádza v príslušných prílohách k dohode o pridružení,
- podporovať práva občanov na prístup k informáciám a možnosti tohto prístupu a zúčastňovať sa na správe vecí verejných na vnútroštátnej úrovni a na nižšej ako vnútroštátnej úrovni, a to aj prostredníctvom občianskej spoločnosti a slobodného a bezpečného monitorovania médií,
- rozvíjať a zabezpečiť účinné vykonávanie novej stratégie reformy verejnej správy a príslušného akčného plánu na obdobie po roku 2020,
- podporovať vykonávanie reformy verejnej správy na politickej aj administratívnej úrovni, a to aj posilnením koordinácie a monitorovania súvisiacich akčných plánov a podávania správ o nich,
- posilniť otvorenosť, transparentnosť a zodpovednosť verejnej správy prostredníctvom vykonávania reforiem otvoreného vládnutia,
- vypracovať jednotnú politiku rozvoja, poskytovania a zabezpečovania kvality verejných služieb s cieľom zvýšiť spokojnosť občanov a ich dôveru vo vládu,
- rozvíjať rozsiahlu komunikáciu s cieľom zlepšiť informovanosť o pozitívnych vplyvoch reformy verejnej správy,
- uplatňovať právny rámec pre verejnú službu na zaistenie profesionálnejšej verejnej služby založenej na zásluhách,
- pokračovať vo vykonávaní zásad právneho štátu a kritérií v oblasti boja proti korupcii a v dosahovaní pokroku v týchto oblastiach ako súčasť mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

Strednodobé priority

- pokračovať v boji proti korupcii a zabezpečiť účinné vykonávanie príslušných medzinárodných právnych nástrojov, ako sú Dohovor Organizácie Spojených národov proti korupcii a Trestnoprávny dohovor o korupcii a jeho dodatkový protokol, ako aj odporúčania Skupiny štátov Rady Európy proti korupcii (GRECO) a odporúčania siete OECD na boj proti korupcii [pre východnú Európu a Strednú Áziu],
- naďalej zabezpečovať účinné vyšetrovanie údajných prípadov korupcie a vytvoriť účinný systém predchádzania konfliktom záujmu,
- podporovať zodpovednú, efektívnu, účinnú a transparentnú verejnú správu a budovať odbornú verejnú službu založenú na zásluhách, a to aj pokiaľ ide o systém výberu, povyšovania a prepúšťania a špecializovanú odbornú prípravu založenú na potrebách,
- zlepšiť kvalitu, efektívnosť a dostupnosť verejných služieb v regiónoch Gruzínska,
- zlepšiť riadenie a zodpovednosť využívania verejných financií s prihliadnutím na rodové aspekty pri programovom rozpočtovaní a posilniť strednodobé strategické plánovanie a vykonávanie,
- posilniť zapojenie a kapacitu zainteresovaných strán vrátane mimovládnych organizácií, miestnych samospráv, mládeže, akademickej obce; poskytnúť účinný nástroj na širšie zapojenie verejnosti do rozhodovania o reformách verejnej správy a monitorovania ich výkonnosti,
- zabezpečiť spoľahlivú, zodpovednú, transparentnú miestnu samosprávu orientovanú na výsledky, ktorá disponuje novými funkciami, zodpovednosťami a zdrojmi v súlade s európskymi normami.

1.3. *Ludské práva a základné slobody*

Krátkodobé priority

- vypracovať novú národnú stratégiu pre oblasť ľudských práv na roky 2021 – 2030 a príslušné akčné plány na obdobie po roku 2020, ktoré budú zahŕňať osobitné odporúčania orgánov OSN, OBSE/ODIHR, Rady Európy/Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii (ECRI) a medzinárodných organizácií pre ľudské práva, najmä prostredníctvom vykonávania antidiskriminačných politík, ochrany osôb patriacich k menšinám a súkromia a zaistovania slobody náboženského vyznania a viery; vykonávať stratégiu a akčné plány prostredníctvom úzkej spolupráce s vnútroštátnymi a medzinárodnými aktérmi,
- pokračovať vo vykonávaní antidiskriminačného zákona s cieľom zabezpečiť účinnú ochranu pred diskrimináciou v duchu zásady „na nikoho nezabudnúť“; prispieť k zvýšeniu úrovne tolerancie a k zníženiu miery násillia,
- ďalej posilňovať pluralitu, transparentnosť a nezávislosť médií, a to v súlade s odporúčaniami Rady Európy,
- posilniť vykonávanie opatrení na ochranu odborníkov v oblasti médií a zabezpečiť účinné a efektívne vyšetrovanie všetkých prípadov násillia voči odborníkom v oblasti médií a postaviť zodpovedné osoby pred súd,
- vypracovať novú štátnu stratégiu pre občiansku rovnosť a integráciu a akčný plán na obdobie po roku 2020, ktorých cieľom je zabezpečiť rovnakú a plnú účasť zástupcov etnických menšín vo všetkých sférach verejného života a ďalšiu podporu kultúrnej rozmanitosti,
- pokročiť vo vykonávaní Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu, tzv. Istanbulského dohovoru, posilnením vnútroštátnych inštitucionálnych kapacít na podporu otázok súvisiacich s rodovou rovnosťou a rodovo motivovaným násillím; pokračovať v zlepšovaní opatrení na predchádzanie prípadom násillia páchaného na ženách a dievčatách vrátane sexuálneho násillia a na vyšetrovanie takýchto prípadov, chrániť obeť a podporovať rehabilitáciu páchateľov; pracovať na sociálnej transformácii a zmene existujúcich diskriminačných postojov a praktík, a to aj pokiaľ ide o násillie páchané na ženách a domáce násillie,
- zintenzívniť opatrenia na boj proti diskriminácii LGBTI osôb a zabezpečiť, aby mohli v plnej miere využívať všetky ľudské práva – občianske a politické, hospodárske, sociálne a kultúrne práva – vrátane práva na slobodu zhromažďovania,
- posilniť prístup k reprodukčnému a sexuálnemu zdraviu osôb všetkých vekových kategórií, k informáciám a prevencii a pokračovať v boji proti škodlivým praktikám namiereným proti ženám a dievčatám vrátane mrženia pohlavných orgánov, detských, skorých a nútených sobášov a iných foriem porušovania ľudských práv a ponižujúceho zaobchádzania s osobitným dôrazom na vidiecke oblasti; zvýšiť pomoc v oblasti zdravotnej starostlivosti o matky,
- prijať osobitné opatrenia zamerané na osoby patriace k menšinám s cieľom prispieť k posilneniu väčšej rovnosti v politickej, hospodárskej a sociálnej sfére života,
- harmonizovať právne predpisy s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ako aj s jeho opčným protokolom a zriadiť koordinačný orgán pre otázky týkajúce sa práv osôb so zdravotným postihnutím,
- zintenzívniť opatrenia na posilnenie začlenenia osôb so zdravotným postihnutím do verejného a hospodárskeho života a zabezpečiť im lepší prístup k verejným priestorom; zlepšiť podmienky pre osoby s problémami s duševným zdravím,
- zvýšiť úsilie o boj proti násilliu páchanému na deťoch prostredníctvom podpory osvedčených postupov v oblasti rodičovstva, väčšej podpory vo vzdelávacom systéme a zlepšeného referenčného mechanizmu,
- zvýšiť úsilie o identifikáciu násillia páchaného na starších osobách a bojovať proti nemu, pokračovať v hospodárskej a zdravotnej podpore starších ľudí a prispieť k väčšiemu sociálnemu začleneniu starších osôb,
- zvýšenie kapacít a budovanie vedomostí medzi štátnymi úradníkmi, pokiaľ ide o otázky ľudských práv.

Strednodobé priority

- zachovať účinné mechanizmy na urovnávanie sporov, ako aj na ochranu ľudských práv, a to prednostne pred súdnymi mechanizmami alebo ako alternatíva k nim,

- pokračovať v podporovaní ochrany ľudských práv a boja proti diskriminácii, v odbornej príprave v týchto oblastiach a v zlepšovaní informovanosti o nich, a to v oblasti súdnictva, presadzovania práva a vo všetkých orgánoch verejnej správy, a to aj v regiónoch,
- ďalej vykonávať odporúčania úradu ombudsmana vrátane odporúčaní týkajúcich sa aj prípadov diskriminácie a ďalej zabezpečovať účinné fungovanie inštitucionálneho mechanizmu stanoveného v antidiskriminačnom zákone,
- pokračovať v budovaní monitorovacích kapacít parlamentného výboru pre ľudské práva a občiansku integráciu, ako aj v oblasti právnych otázok súvisiacich s plnením stratégie a akčného plánu pre oblasť ľudských práv,
- naďalej spolupracovať s organizáciami občianskej spoločnosti (OOS) a so zástupcami sociálnych partnerov (odbormi a organizáciami zamestnávateľov) ako zainteresovanými stranami a dozornými subjektmi v oblastiach, ktoré sa v zmysle dohody o pridružení medzi EÚ a Gruzínskom považujú za prioritné, vrátane pracovných práv, práva na ochranu súkromia, práv príslušníkov menšín a iných osôb v zraniteľných situáciách a slobody médií,
- podniknúť kroky na zlepšenie informovanosti a pracovať na ďalšom dodržiavaní platných ustanovení Rámcového dohovoru Rady Európy o národnostných menšinách vrátane jazykov menšín,
- pokračovať v boji proti rodovo motivovanému násiliu a pracovať na jeho prevencii, okrem toho sa zamerať na meniace sa rodové stereotypy, väčšie zapojenie mužov a chlapcov, podporu politickej účasti žien, hospodárskej a finančnej nezávislosti prostredníctvom podnikania a lepšieho prístupu na trh práce.

1.4. *Zlé zaobchádzanie a mučenie*

Krátkodobé priority

- zabezpečiť vykonávanie príslušných akčných plánov na boj proti mučeniu a pokračovať v prijímaní ďalších opatrení na boj proti zlému zaobchádzaniu a mučeniu a zvýšiť úsilie v boji proti beztretnosti,
- naďalej podporovať a ďalej zvyšovať nezávislosť orgánu dohľadu zodpovedného za vyšetrovanie sťažností na úradníkov orgánov presadzovania práva na legislatívnej, ako aj praktickej úrovni, a to s cieľom účinne vyšetrovať prípady zlého zaobchádzania a mučenia v súlade s medzinárodnými normami,
- zabezpečiť dôkladné, transparentné a nezávislé vyšetrovanie všetkých prípadov údajného použitia mučenia a zlého zaobchádzania vo väzenskom systéme a v policajných, vojenských a iných zariadeniach určených na zaistenie prostredníctvom uvedeného povereného orgánu dohľadu,
- pokračovať v podpore národného preventívneho mechanizmu v rámci úradu ombudsmana a spolupracovať s ním s cieľom predchádzať zneužívaniu zabezpečením jeho účinného fungovania, a to aj prostredníctvom jeho primeraného financovania a ochranou dôvernosti postupu,
- ďalej zlepšovať podmienky zadržiavania a podmienky v zariadeniach pre duševné zdravie,

Strednodobé priority

- pokračovať v úsilí zameranom na ďalšie zlepšenie systému zdravotnej starostlivosti vo väzniciach a prístupu väzňov k službám zdravotnej starostlivosti vrátane služieb zdravotnej starostlivosti o duševné zdravie, a to na rovnocennej úrovni s občianskym sektorom; pokračovať v rozvoji kapacít a poskytovaní možností zdravotníckym pracovníkom pracujúcim v uzavretých inštitúciách alebo pre ne, aby mohli oznamovať zlé zaobchádzanie,
- pokračovať v posilňovaní programov v oblasti rehabilitácie, znižovania škôd a zdravotnej starostlivosti v rámci väzenského systému,

ďalej posilňovať účinnosť prebiehajúceho vnútorného a vonkajšieho monitorovania väzenského systému a policajných, vojenských a iných uzavretých zariadení na účely včasného zistenia zneužívania a zlého zaobchádzania a predchádzania takémuto zneužívaniu a zlému zaobchádzaniu.

1.5. *Rovnaké zaobchádzanie*

Krátkodobé priority

- posilniť rodovú rovnosť a zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, etnický alebo národnostný pôvod, rasu, jazyk, rod, sexuálnu orientáciu, rodovú príslušnosť, schopnosti či iné aspekty v sociálnom, politickom a hospodárskom živote,

- prijať ďalšie opatrenia na posilnenie vykonávania právnych predpisov v oblasti boja proti rodovo motivovanému násiliu vrátane zlepšovania informovanosti širokej verejnosti, ako aj špecifických profesijných skupín, napr. polície, a to najmä vo vidieckych oblastiach; zlepšiť prístup obetí k poradenským službám, bývaniu a zariadeniam núdzového bývania,
- zlepšiť prístup obetí vrátane osôb patriacich k menšinám k poradenským službám a zariadeniam núdzového bývania, ako aj k programom posilnenia hospodárskeho postavenia po opustení zariadenia núdzového bývania,
- zlepšiť zber a analýzu údajov o rodovo motivovanom násilí a podávanie správ o ňom; podporovať boj proti rodovo motivovanému násiliu na miestnej úrovni prostredníctvom väčšieho zapojenia miestnych aktérov, akými sú obce, sociálni pracovníci a organizácie občianskej spoločnosti,
- vypracovať a vykonávať komplexnú politiku rovnosti, ktorou sa zabezpečí plné uplatňovanie ľudských práv všetkými osobami vrátane osôb v zraniteľných situáciách, a to ako súčasť stratégie a akčného plánu pre oblasť ľudských práv.
- Pozícia EÚ sa bude okrem iného vzhľadom na akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 zameriavať na posilnenie medzinárodného právneho a politického rámca a jeho presadzovanie s cieľom usilovať sa o dosiahnutie rovnocennej, plnej, účinnej a zmysluplnej účasti žien a mládeže v celej ich rozmanitosti, vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach verejného a politického života, a to aj presadzovaním ich zaradenia na zvoliteľné miesta na kandidátkach politických strán a budovaním kapacít kandidátov.

Strednodobé priority

- aproximácia zdravotných a bezpečnostných predpisov, predpisov o ochrane materstva, predpisov týkajúcich sa zosúladenia rodičovských a pracovných povinností s európskymi normami podľa dohody o pridružení,
- podniknúť aktívne kroky na podporu zvýšenej zmysluplnej účasti a zastúpenia žien a osôb patriacich k menšinám na politických rozhodovacích fórach a na trhu práce a v hospodárskych činnostiach, a to aj na úrovni miestneho zastúpenia (t. j. obcí),
- podporovať nediskrimináciu na trhu práce a uplatňovanie zásady rovnakej odmeny za prácu rovnakej hodnoty,
- prispievať k väčšiemu sociálnemu a hospodárskemu začleneniu a k väčšej sociálnej a hospodárskej účasti osôb patriacich k etnickým menšinám, a to aj prostredníctvom prístupu k informáciám a vzdelaniu, ako aj k učeniu sa gruzínskeho jazyka,
- prostredníctvom činností zameraných na budovanie vedomostí a zlepšovanie informovanosti zvyšovať akceptáciu a toleranciu medzi širším obyvateľstvom.

1.6. Práva dieťaťa

Krátkodobé priority

- vykonávať Zákonník o právach dieťaťa zosúladením všetkých potrebných právnych predpisov a posilniť vnútroštátne mechanizmy na ochranu detí pred všetkými formami násillia vrátane detských, skorých a nútených sobášov,
- riešiť potreby všetkých detí vrátane tých, ktoré sa nachádzajú v najviac marginalizovanej a zraniteľnej situácii, detí so zdravotným postihnutím a detí žijúcich na ulici, a to aj prostredníctvom zlepšovania a rozširovania mechanizmov sociálnej ochrany, ako aj podpory územného prístupu k habilitačným/rehabilitačným programom pre deti so zdravotným postihnutím a podniknúť kroky na úplné odstránenie detskej práce,
- vykonávať zákon o sociálnej práci a zabezpečiť zdroje na nábor a budovanie kapacít profesijných skupín, ktoré sa zaoberajú zraniteľnými deťmi vrátane detí so zdravotným postihnutím,
- zlepšovať informovanosť a budovať vedomosti odborníkov pracujúcich s deťmi a so širšou verejnosťou, pokiaľ ide o prevenciu násillia páchaného na deťoch a boj proti nemu,
- pokračovať v práci na deinštitucionalizácii detí, uplatňovať mechanizmus na stráženie prístupu a pokračovať v rozvoji náhradnej starostlivosti.

Strednodobé priority

- pokračovať v reforme súdnictva pre mladistvých,
- podniknúť kroky na sociálnu a behaviorálnu transformáciu v boji proti násilliu páchanému na deťoch,

- dokončiť deinštitucionalizáciu starostlivosti o deti.

1.7. Práva odborov a základné pracovné normy

Krátkodobé priority

- prijať a vykonávať právny rámec, ktorým sa stanovia funkcie dohľadu systému inšpekcie práce pre všetky právne predpisy týkajúce sa práce a pracovných podmienok, a zrušiť všetky obmedzenia právomocí inšpektorov v platných právnych predpisoch v súlade s normami Medzinárodnej organizácie práce (MOP),
- pokračovať v zmene Zákonníka práce a iných príslušných právnych predpisov a ďalej ich zosúladiť s normami MOP,
- pokračovať v zabezpečovaní účinného systému inšpekcie práce so zodpovedajúcimi (finančnými, ľudskými a administratívnymi) právomocami, kapacitami a zdrojmi na vykonávanie inšpekcí všetkých pracovných podmienok a pracovnoprávnych vzťahov podľa noriem MOP.

Strednodobé priority

- zakladať právne predpisy v oblasti práce na postupoch zameraných na riešenie pracovnoprávnych sporov, a to aj prostredníctvom systému sprostredkovania práce,
- vypracovať metodiku hodnotenia/merania rovnakej práce a odmeňovania,
- zabezpečiť účinné fungovanie komisie tripartitného sociálneho partnerstva a jej regionálneho útvaru a pokračovať v zlepšovaní sociálneho dialógu prostredníctvom spolupráce s MOP a s európskymi organizáciami sociálnych partnerov.

2. **Zahraničná a bezpečnostná politika**

Dialóg a spolupráca v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) EÚ sa ďalej posilnia a budú sa zameriavať na postupnú konvergenciu, a to aj pokiaľ ide o spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku (SBOP), a budú sa venovať predovšetkým otázkam predchádzania konfliktom a krízového riadenia, regionálnej stability, kontroly zbraní, odzbrojenia, nešírenia zbraní, kybernetickej bezpečnosti a hybridných hrozieb. Spolupráca sa bude zakladať na spoločných hodnotách, medzi ktoré patrí aj oddanosť zásadám rešpektovania zvrchovanosti a územnej celistvosti, neporušiteľnosti hraníc a nezávislosti, a na spoločných záujmoch, pričom bude zameraná na vyššiu súdržnosť politik a posilnenie ich účinnosti, a to pri využití bilaterálnych, multilaterálnych a regionálnych fór, a na presadzovanie medzinárodného poriadku založeného na pravidlách.

2.1. *Spolupráca v rámci SBOP, zosúladenie, hybridné hrozby a kybernetická bezpečnosť, strategická komunikácia a regionálna spolupráca*

Krátkodobé priority

- posilniť úsilie o zvýšenie úrovne zosúladenia Gruzínska s vyhláseniami a rozhodnutiami EÚ v oblasti SZBP, a to aj v súlade so zásadami zvrchovanosti a územnej celistvosti zakotvenými v dohode o pridružení medzi EÚ a Gruzínskom, ako aj činnosť na multilaterálnych fórach;
- posilniť spoluprácu v oblasti boja proti hybridným hrozbám, posilniť kybernetickú bezpečnosť, a to aj vykonávaním odporúčaní založených na prieskume hybridných hrozieb,
- posilniť spoluprácu pri strategickej komunikácii s cieľom upevniť odolnosť štátu a spoločnosti proti dezinformáciám; rozšíriť a diverzifikovať rámce praktickej spolupráce s cieľom zahrnúť aktérov občianskej spoločnosti a ďalších podobne zmýšľajúcich štátnych aktérov a ďalšie podobne zmýšľajúce štátne inštitúcie,
- pokračovať v úsilí o účinnú reformu sektora bezpečnosti v Gruzínsku,
- posilniť praktickú spoluprácu v oblasti predchádzania konfliktom a krízového riadenia, a to uľahčením účasti Gruzínska na civilných a vojenských operáciách krízového riadenia realizovaných pod vedením EÚ, na konzultačných činnostiach a činnostiach odbornej prípravy v oblasti SBOP na základe rámcovej dohody o účasti podpísanej v novembri 2013 a v multilaterálnom rámci Skupiny Východného partnerstva pre bezpečnosť, SBOP a civilnú ochranu a spoluprácu s agentúrami EÚ v otázkach SBOP,

podporovať regionálnu spoluprácu týkajúcu sa otázok bezpečnosti, akými sú migrácia, lepšie riadenie hraníc, ochrana kritickej infraštruktúry, kontrola vývozu, znižovanie a riadenie rizika katastrof vrátane reakcie na núdzové situácie, civilná ochrana, boj proti pašovaniu a nedovolenému obchodovaniu (napr. s biologickým a jadrovým materiálom) a odborná príprava príslušných zamestnancov, a to aj prostredníctvom iniciatívy týkajúcej sa chemického, biologického, rádiologického a jadrového (CBRN) centra excelentnosti EÚ a jeho regionálneho sekretariátu v juhovýchodnej a východnej Európe, ktoré sa nachádza v Gruzínsku.

Strednodobé priority

- podporovať mierové riešenie konfliktov a medzinárodnú stabilitu a bezpečnosť s cieľom dodržiavať medzinárodný poriadok založený na pravidlách a na účinnom multilateralizme,
- podporovať spoločné rešpektovanie zásad nezávislosti, zvrchovanosti, územnej celistvosti a neporušiteľnosti hraníc v zmysle ustanovení Charty OSN a Helsinského záverečného aktu OBSE, a to aj pri pripájaní sa k rozhodnutiam a vyhláseniam EÚ v oblasti SZBP.

2.2. *Boj proti terorizmu, nešírenie zbraní hromadného ničenia a nezákonný vývoz zbraní*

Krátkodobé priority

- spolupracovať na boji proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov prostredníctvom plnenia všetkých záväzkov, ktoré zmluvným stranám vyplývajú z medzinárodných zmlúv a dohôd o odzbrojení a nešírení zbraní hromadného ničenia, ako aj z ďalších príslušných medzinárodných záväzkov; a prostredníctvom ich vnútroštátnej implementácie,
- v plnej miere využívať operačnú dohodu medzi Gruzínskom a Europolom s cieľom uľahčiť výmenu informácií o teroristických organizáciách, skupinách, ich činnosti a ich podporných sieťach.

Strednodobé priority

- spolupracovať s cieľom prehĺbiť medzinárodný konsenzus v otázke boja proti terorizmu pri rešpektovaní ľudských práv vrátane právneho vymedzenia teroristických činov, a to aj podporovaním dohody o komplexnom dohovore o medzinárodnom terorizme,
- pokračovať vo vykonávaní rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN) č. 2396, a najmä vymieňať si informácie o osobách podozrivých z terorizmu s cieľom identifikovať, odhaľovať a trestne stíhať zahraničných teroristických bojovníkov,
- spolupracovať v oblasti colných kontrol založených na analýze rizík, ktorých cieľom je zaistiť bezpečnosť a ochranu bezpečnosti tovaru, ktorý bol dovezený, vyvezený alebo v tranzite,
- riešiť nezákonný obchod s ručnými a ľahkými zbraňami vrátane munície v súlade s platnými medzinárodnými dohodami a rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných nástrojov uplatniteľných v tejto oblasti,
- pokračovať v spolupráci v oblasti kontroly vývozu konvenčných zbraní na základe spoločnej pozície EÚ o kontrole vývozu vojenskej technológie a materiálu; pokračovať v spolupráci v rámci boja proti obchodovaniu so zbraňami a v oblasti ničenia zásob,
- naďalej prispievať k vykonávaniu kontrol zbraní a príslušných režimov budovania dôvery; Zmluva o nešírení jadrových zbraní (NPT) týkajúca sa všetkých jej troch pilierov, ako aj Dohovor o chemických zbraňach (CWC), Dohovor o biologických a toxínových zbraňach (BTWC) a ďalšie existujúce záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných dohôd a iných medzinárodných záväzkov.

2.3. *Mierové riešenie konfliktov*

Krátkodobé priority

- zachovať účinnú spoluprácu EÚ a Gruzínska pri riešení konfliktu v rámci dohodnutých formátov, a to aj s cieľom zabezpečiť úplné vykonávanie dohody o prímerí z 12. augusta 2008, ktorú sprostredkovala EÚ, a bezpečný, dobrovoľný a dôstojný návrat vnútorne vysídlených osôb a utečencov do ich domovov, ako aj vytvoriť spôsoby vhodného zapojenia gruzínskych regiónov Abcházsko a Cchinvali/Južné Osetsko do prehlbovania vzťahov medzi EÚ a Gruzínskom,
- zachovať účinnú spoluprácu a koordináciu medzi EÚ a Gruzínskom v oblasti mierového riešenia konfliktov, a to aj prostredníctvom pravidelného politického dialógu, a zachovať vysokú prioritu otázky budovania mieru a bezpečnosti v rámci programu EÚ,
- koordinovať úsilie o uľahčenie vykonávania dohody o prímerí z 12. augusta 2008, ktorú sprostredkovala EÚ, a to aj prostredníctvom vypracovania a podpory následných vykonávacích opatrení v nadväznosti na prvú dohodu,

- zintenzívniť úsilie o zabezpečenie zmysluplných rokovaní a o dosiahnutie hmatateľných výsledkov v rámci medzinárodných ženevských rokovaní za spolupredsedníctva EÚ, OSN, OBSE na základe dohody o prímerí z 12. augusta 2008, ktorú sprostredkovala EÚ, s cieľom nájsť trvalé riešenie bezpečnostných a humanitárnych problémov vyplývajúcich z nevyriešeného konfliktu,
- v plnej miere a účinne využívať služby pozorovateľskej misie Európskej únie v Gruzínsku s cieľom prispieť k stabilite, normalizácii vrátane uľahčenia bezpečného a normálneho života miestnych komunít žijúcich na oboch stranách administratívnych demarkačných línií a k budovaniu dôvery,
- pokračovať v práci na obnovení a účinnom fungovaní mechanizmu prevencie incidentov a reakcie na ne v Gali a Ergneti a zdvojnásobiť úsilie o riešenie bezpečnostných a humanitárnych potrieb ľudí postihnutých konfliktom,
- pokračovať v úsilí o riešenie porušovania ľudských práv v gruzínskych regiónoch Abcházsko a Cchinvali/Južné Osetsko,
- podporovať úsilie o mierové riešenie konfliktov, a to aj nadviazaním kontaktov s obyvateľstvom gruzínskych regiónov Abcházska a Cchinvali/Južného Osetska, v kontexte gruzínskej politiky zmierenia a angažovanosti (vrátane mierovej iniciatívy), ako aj politiky EÚ spočívajúcej v neuznaní týchto oblastí a angažovanosti, na vykonávaní ktorej EÚ a Gruzínsko spolupracujú,
- spolupracovať pri informovaní obyvateľstva na oboch stranách o prínosoch a možnostiach vyplývajúcich z procesu politického pridruženia a hospodárskej integrácie medzi Gruzínskom a EÚ vrátane bezvízového režimu pri krátkodobých pobytoch v schengenskom priestore,
- pokračovať v podpore slobody pohybu, obchodu, hospodárskych väzieb a vzdelávacích príležitostí naprieč administratívnymi demarkačnými líniami, a to aj prostredníctvom mierovej iniciatívy „Krok k lepšej budúcnosti“ a podľa potreby preskúmania právnych predpisov,
spolupracovať pri prijímaní opatrení na podporu medziludských kontaktov a pri vynakladaní úsilia o budovanie dôvery a dosiahnutie zmierenia medzi komunitami rozdelenými konfliktom,
- podniknúť ďalšie kroky na podporu udržateľnej integrácie vnútorne vysídlených osôb (vlastnícke práva, zamestnanosť a cieľná podpora),
- zabezpečiť účinné vykonávanie národného akčného plánu na roky 2022 – 2024 týkajúceho sa vykonávania rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN o ženách, mieri a bezpečnosti (rezolúcia BR OSN č. 1325 a ďalšie),
- posilniť zmysluplnú účasť žien na mierovom riešení konfliktov a budovaní mieru a zabezpečiť, aby sa v rámci všetkých snáh o riešenie konfliktov aktívne konzultovalo so ženami a s občianskou spoločnosťou zasiahnutými konfliktom,
- pokračovať v spoločnom úsilí a prijať účinné preventívne opatrenia na ďalšiu konsolidáciu politiky neuznania na medzinárodnej scéne.

Strednodobé priority

- podniknúť kroky na dosiahnutie udržateľného riešenia konfliktu a bez toho, aby boli dotknuté existujúce formáty určené na riešenie otázok súvisiacich s konfliktom, bude mierové riešenie konfliktu predstavovať jednu zo základných tém politického dialógu medzi zmluvnými stranami, ako aj dialógu s ďalšími príslušnými medzinárodnými aktérmi,
- pokračovať v spoločnom úsilí o podporu vytvorenia medzinárodných bezpečnostných mechanizmov v gruzínskych regiónoch Abcházsko a Cchinvali/Južné Osetsko, prístupu medzinárodných organizácií pre ľudské práva na tieto územia a plného vykonávania mandátu pozorovateľskej misie Európskej únie v Gruzínsku (EUMM Georgia) v celom Gruzínsku,
- pokračovať v úsilí o umožnenie bezpečného, dôstojného a dobrovoľného návratu vnútorne vysídlených osôb a utečencov na miesta pôvodu v súlade so zásadami medzinárodného práva,
- naďalej spolupracovať s Medzinárodným trestným súdom (MTS) prostredníctvom vykonávania Rímskeho štatútu a súvisiacich nástrojov, a to s náležitým zreteľom na zachovanie jeho integrity; pokračovať v spolupráci s MTS, pokiaľ ide o vyšetrovania vojny v auguste 2008.

3. Spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť

V marci 2017 bol pre gruzínskych občanov zavedený bezvízový režim pri cestovaní do EÚ. V tejto súvislosti by Gruzínsko malo naďalej plniť kritériá liberalizácie vízového režimu a riešiť odporúčania v pravidelných správach v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti, ktoré vydáva Komisia, s cieľom zabezpečiť udržateľnosť bezvízového režimu, a tým prispieť k mobilite a medziludským kontaktom medzi EÚ a Gruzínskom.

Okrem toho dohoda o readmisii, partnerstvo v oblasti mobility medzi EÚ a Gruzínskom a prípadné dojednania a dohody o spolupráci s viacerými agentúrami EÚ v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí, akými sú Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex), Európska migračná sieť (EMN), Europol, Cepol a Eurojust, tvoria rámec pre posilnenú spoluprácu v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí.

3.1. Ochrana osobných údajov

Krátkodobé priority

- zabezpečiť vysokú úroveň ochrany osobných údajov a prijať právne predpisy v súlade s európskymi normami a podniknúť praktické kroky na zaručenie rešpektovania práva na ochranu osobných údajov vo verejnom a v súkromnom sektore, a to aj v oblasti trestného súdnictva,
- posilniť kapacitu orgánu dohľadu nad ochranou údajov s cieľom zabezpečiť prekonanie moderných technologických výziev v oblasti ochrany údajov a úspešné vykonávanie európskych noriem v Gruzínsku.

Strednodobé priority

- pokračovať v posilňovaní kapacít orgánu dohľadu nad ochranou údajov a prijať opatrenia nadväzujúce na uplatňovanie noriem ochrany údajov.

3.2. Migrácia, azyl a integrované riadenie hraníc

Krátkodobé priority

- zabezpečiť trvalé plnenie všetkých kritérií liberalizácie vízového režimu a odporúčaní Komisie uverejnených v správach o mechanizme pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti,
- pokračovať v účinnom vykonávaní dohôd o readmisii vrátane dohody o readmisii medzi EÚ a Gruzínskom,
- posilniť operačnú spoluprácu s cieľom dosiahnuť rýchle zníženie počtu neopodstatnených žiadostí o azyl podaných gruzínskymi štátnymi príslušníkmi v priestore Schengen+,
- účinne vykonávať zmeny gruzínskeho zákona o pravidlách a postupoch pre gruzínskych občanov odchádzajúcich z Gruzínska a vstupujúcich do Gruzínska pri plnom dodržiavaní požiadaviek v oblasti ľudských práv a ochrany údajov,
- pokračovať v organizovaní informačných kampaní o právach a povinnostiach spojených s bezvízovým režimom pri cestovaní,
- ďalej posilňovať riadenie hraníc a udržiavať vysokú kvalitu hraničných kontrol a hraničného dozoru,
- podávať správy o zlepšeniach v analýze údajov o migrácii a v hodnotení rizík,
- pravidelne (aspoň každé dva roky) aktualizovať migračný profil Gruzínska,
- pokračovať v posilnení operačnej spolupráce s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) vrátane spolupráce týkajúcej sa integrovaného riadenia hraníc, výmeny zamestnancov, odbornej prípravy, pozorovateľov z regiónu spoločných operácií a výmeny informácií prostredníctvom siete pre analýzu rizika Východného partnerstva,
- dokončiť a účinne vykonávať stratégiu integrovaného riadenia hraníc Gruzínska na roky 2021 – 2025 a sprievodný akčný plán.

Strednodobé priority

- účinne vykonávať stratégiu Gruzínska v oblasti migrácie na roky 2021 – 2030 a sprievodný akčný plán,
- vypracovať účinnejšie spôsoby, ako ponúkať cirkulujúcu a legálnu migráciu, vrátane programov migrácie za prácou pri súčasnom dodržiavaní existujúcich vnútroštátnych právnych predpisov a právomocí, ako aj pri úplnom dodržiavaní ľudských práv všetkých migrujúcich pracovníkov,
- účinne vypracovať a vykonávať stratégiu integrovaného riadenia hraníc Gruzínska na roky 2021 – 2025 a jej sprievodné akčné plány,
- udržiavať vysokú kvalitu hraničných kontrol a hraničného dozoru,
- pokročiť v demarkácii štátnych hraníc so susednými krajinami,

- pokračovať v účinnom vykonávaní štátneho reintegračného programu a reintegračných činností.

3.3. *Presadzovanie práva*

Krátkodobé priority

- zabezpečiť plnú operačnú kapacitu orgánu dohľadu zodpovedného za nezávislé vyšetrovanie sťažností na úradníkov orgánov presadzovania práva. Sťažnosti na políciu si budú vyžadovať profesionálny a účinný mechanizmus dôveryhodnej odpovede, a to aj prostredníctvom vnútornej všeobecnej inšpekcie,
- pokračovať v účinnom fungovaní oddelenia pre monitorovanie kvality ochrany ľudských práv a vyšetrovania v oblasti ľudských práv na ministerstve vnútra, a to aj podporou poskytovania odbornej prípravy v oblasti ľudských práv pre príslušníkov orgánov presadzovania práva, ako sa zaručuje v Európskom dohovore o ľudských právach,
- ďalej rozširovať využívanie alternatív trestu odňatia slobody posilnením využívania existujúcich trestov a zavedením nových trestov bez pozbavenia osobnej slobody a zvýšením kapacít probačnej služby,
- modernizovať vyšetrovacie procesy a techniky v boji proti organizovaným, závažným a všetkým ostatným trestným činom.

3.4. *Boj proti organizovanej trestnej činnosti*

Krátkodobé priority

- zabezpečiť pokračujúce vykonávanie príslušných akčných plánov boja proti obchodovaniu s ľuďmi a pokračovať v činnostiach budovania kapacít štátnych orgánov v oblasti proaktívneho zisťovania a účinného vyšetrovania prípadov obchodovania s ľuďmi,
- monitorovať účinnosť proaktívneho zisťovania a vyšetrovania prípadov obchodovania s ľuďmi a podávať o nich správy,
- vypracovať novú národnú stratégiu boja proti organizovanej trestnej činnosti a jej sprievodný akčný plán a zabezpečiť účinné vykonávanie,
- v plnej miere využiť dohodu o operačnej a strategickej spolupráci s Europolom, a to aj poskytovaním operačných a strategických informácií a intenzívnejším zapojením sa do cyklu politík EÚ/Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT),
- pokračovať v spolupráci s CEPOL na účely odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva,
- pokračovať v ďalšom rozvoji policajnej práce založenej na spravodajstve a jednotného systému analýzy trestnej činnosti, a to aj prijatím a vykonávaním stratégie policajnej práce založenej na spravodajstve.

Strednodobé priority

- pokračovať v úsilí v oblasti prevencie a boja proti organizovanej trestnej činnosti, najmä v rámci cyklu politík EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti/Európskej multidisciplinárnej platforme proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT),
- prehĺbiť spoluprácu v boji proti počítačovej kriminalite a poskytovať gruzínskym orgánom príslušnú odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva,
- zintenzívniť úsilie v oblasti boja proti počítačovej kriminalite s cieľom vybudovať komplexný právny a inštitucionálny rámec v súlade s Budapešťianskym dohovorom,
- ďalej posilňovať spoluprácu v oblasti cezhraničného presadzovania práva s cieľom bojovať proti gruzínskym organizovaným zločineckým skupinám.

3.5. *Boj proti nelegálnym drogám*

Krátkodobé priority

- pokračovať v spolupráci v oblasti protidrogovej prevencie a prostredníctvom úplného zosúladenia protidrogových politík s pozíciami EÚ a ďalej pokročiť s mechanizmami na prevenciu prostredníctvom vykonávania národnej stratégie na predchádzanie zneužívaniu drog na roky 2021 – 2026 a jej príslušných akčných plánov,

- zachovať úzku spoluprácu s Európskym monitorovacím centrom pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) s cieľom posilniť kapacitu gruzínskeho národného protidrogového monitorovacieho strediska a vymieňať si relevantné a platné informácie,
- zabezpečiť vykonávanie národných protidrogových stratégií a následných akčných plánov.

Strednodobé priority

- pokračovať v zabezpečovaní vyváženého a integrovaného prístupu k drogovej problematike v záujme posilnenia systémov na zvládnutie zdravotných a sociálnych dôsledkov užívania drog, ako aj zabezpečovať účinnejšiu prevenciu a úsilie o zníženie dodávky drog, obchodu s nimi a dopytu po nich,
- pokračovať v pravidelnom dialógu o problematike drog v rámci Východného partnerstva.

3.6. *Boj proti praniu špinavých peňazí a boj proti financovaniu terorizmu*

Krátkodobé priority

- zosúladiť gruzínske právne predpisy so štvrtou a piatou smernicou EÚ o boji proti praniu špinavých peňazí,
- monitorovať množstvo vydaných príkazov na zaistenie a konfiškáciu a odhadovanú hodnotu zaisteného a skonfiškovaného majetku a podávať o tom správy, aby sa zabezpečilo účinné vykonávanie právnych predpisov Gruzínska o konfiškácii majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti.

Strednodobé priority

- pokračovať v úsilí o ďalší rozvoj právneho a inštitucionálneho rámca predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti nim, a to aj prostredníctvom aproximácie s právnymi predpismi EÚ v týchto oblastiach,
- pokračovať v uplatňovaní noriem z odporúčaní Finančnej akčnej skupiny (FATF) týkajúcich sa financovania terorizmu,
- pokračovať v spolupráci s FATF, Radou Európy, MONEYVAL, ako aj s príslušnými orgánmi v členských štátoch EÚ, pokiaľ ide o otázky boja proti praniu špinavých peňazí,
- pokračovať v prehlbovaní operačnej spolupráce v oblasti konfiškácie, vymáhania majetku a správy aktív prostredníctvom účinnej komunikácie a výmeny najlepších postupov medzi gruzínskymi orgánmi a úradmi EÚ pre vyhľadávanie majetku.

3.7. *Právna spolupráca*

Krátkodobé priority

- pokračovať vo vykonávaní dohody o operačnej spolupráci s Eurojustom.

Strednodobé priority

- posilniť justičnú spoluprácu v občianskych a obchodných veciach vykonávaním Dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach z roku 1965 a Dohovoru o vykonávaní dôkazov v cudzine v občianskych a obchodných veciach z roku 1970,
- pristúpiť k hlavným dohovorom Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v oblasti justičnej spolupráce, ako aj ochrany detí, akými sú Dohovor o dohodách o voľbe súdu z roku 2005 a haagsky Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z roku 2007 a jeho protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť, a vykonávať ich,
- posilniť justičnú spoluprácu v trestných veciach prostredníctvom pristúpenia k príslušným dohovorom, a to najmä k dohovorom Rady Európy, ako aj ich vykonávaním.

4. **Obchod a záležitosti súvisiace s obchodom**

Zmluvné strany budú pokračovať v prehlbovaní integrácie na základe dohody o pridružení a prehlbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA). zmluvne strany si uvedomujú, že sa ešte nedosiahol úplný potenciál tejto dohody a budú spolupracovať na dosiahnutí súladu s *acquis* Únie, ako sa uvádza v príslušných prílohách k dohode o pridružení/DCFTA, a to najmä v ďalej uvedených oblastiach súvisiacich s obchodom.

Účinné vykonávanie dohody o pridružení a jej DCFTA spojené so širším procesom regulačnej aproximácie a súvisiacich potrebných reforiem prispieva k vytvoreniu podmienok pre posilnené hospodárske a obchodné vzťahy s EÚ, ktoré vedú k ďalšej postupnej hospodárskej integrácii Gruzínska do vnútorného trhu Európskej únie, ako sa predpokladá v dohode o pridružení. Zmluvné strany budú spolupracovať na vykonaní všetkých ustanovení dohody o pridružení/DCFTA. Obe zmluvné strany pravidelne spolupracujú, a to aj prostredníctvom bilaterálnych štruktúr zriadených v rámci dohody o pridružení medzi EÚ a Gruzínskom, ako aj v rámci multilaterálnych rámcov.

Gruzínsko posilní vnútroštátny inštitucionálny rámec s cieľom zabezpečiť nezávislé vykonávanie, presadzovanie a monitorovanie nových právnych predpisov prijatých v každej relevantnej oblasti.

Gruzínsko bude pravidelne informovať EÚ o aktuálnom stave aproximácie prostredníctvom špecializovaných podvýborov a v rámci výročného zasadnutia Výboru pre pridruženie v zložení pre otázky obchodu. V prípade potreby a po dohode oboch zmluvných strán poskytne EÚ pomoc a odborné znalosti s cieľom pomôcť gruzínskym orgánom v tomto procese.

4.1. *Obchod s tovarom*

Krátkodobé priority

- vykonať ďalšie zlepšenia v oblasti obchodnej štatistiky,
- spolupracovať s cieľom zvýšiť diverzifikáciu štruktúry vývozu Gruzínska vrátane vývozu nových výrobkov na trh EÚ.

Strednodobé priority

- úzko spolupracovať v záujme účinného uplatňovania mechanizmu na zabránenie obchádzania dohodnutých pravidiel,
- pomáhať Gruzínsku pri vypracúvaní a vykonávaní právnych predpisov, ktoré bude pripravovať v súvislosti s prístupom na trh alebo s inými súvisiacimi otázkami (napr. nápravné opatrenia v oblasti obchodu),
- zabezpečiť výmenu informácií o vývoji a politike v oblasti prístupu na trh.

4.2. *Technické predpisy, normalizácia a súvisiaca infraštruktúra*

Krátkodobé priority

- vypracovať právne predpisy, ktoré sa Gruzínsko zaviazalo vykonať na základe dohody o pridružení, ako sa stanovuje v stratégii pre oblasť technických prekážok obchodu (TBT),
- ďalej rozvíjať infraštruktúru súvisiacu so správou v oblasti noriem, technických predpisov, metrologie, dohľadu nad trhom, akreditácie a postupov posudzovania zhody, okrem iného aj prostredníctvom podpory zo strany EÚ,
- uľahčiť prípravu a adaptáciu zainteresovaných strán vrátane hospodárskych subjektov na vykonávanie aproximovaných právnych predpisov,
- pokračovať vo vykonávaní stratégie dohľadu nad trhom pre priemyselné výrobky,
- posilniť administratívne kapacity príslušných gruzínskych štátnych inštitúcií a úradov s pôsobnosťou v oblasti dohľadu nad trhom,
- poskytovať ďalšiu odbornú prípravu zamestnancom správy štátnych orgánov a agentúr pracujúcich v oblasti technických predpisov, metrologie, normalizácie a akreditácie,
- vymieňať si informácie o všetkých relevantných aspektoch gruzínskej stratégie pre oblasť technických prekážok obchodu a stratégie pre dohľad nad trhom, podľa potreby vrátane harmonogramov.

4.3. *Sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia*

Krátkodobé priority

- podporovať systém včasného varovania pre potraviny a krmivá, zdravie zvierat a zdravie rastlín,
- zorganizovať s príslušnými agentúrami, podnikmi a mimovládnyimi organizáciami (MVO) informačné kampane o podmienkach prístupu na trh EÚ a s občianskou spoločnosťou kampane zamerané na príslušné aspekty ochrany spotrebiteľa v oblasti bezpečnosti potravín a krmív,

- ďalej poskytovať Gruzínsku zo strany EÚ technické poradenstvo a podporu pri vypracúvaní a vykonávaní právnych predpisov o sanitárnych a rastlinolekárskejších opatreniach, čo zahŕňa odbornú prípravu príslušných pracovníkov, budovanie kapacít príslušného orgánu a podporu zlepšovania laboratórnej kapacity, a to v súlade s požiadavkami EÚ,
- podporovať Gruzínsko pri úspešnom vykonávaní aproximovaných právnych predpisov v oblasti sanitárnych a rastlinolekárskejších opatrení,
- zlepšiť schopnosti gruzínskych podnikov adaptovať sa na vykonávanie aproximovaných právnych predpisov, zamerať podporovanie schopnosti adaptovať sa osobitne na prevádzkovateľov mikro, malých a stredných potravinárskych podnikov.

Strednodobé priority

- podporovať Gruzínsko pri posilňovaní analýzy rizika v oblasti sanitárnych a rastlinolekárskejších opatrení; zabezpečiť veterinárne a rastlinolekárske kontroly a kontroly bezpečnosti potravín na hraničných inšpekčných stanicích; uľahčiť adaptáciu gruzínskych podnikov na vykonávanie aproximovaných právnych predpisov; pokrok v povoľovaní prístupu dodatočných potravinových výrobkov na trh EÚ,
- spolupracovať v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a pri znižovaní používania antibiotík v živočíšnej výrobe v záujme boja proti rezistencii voči antibiotikám.

4.4. *Colné postupy a uľahčenie obchodu*

Krátkodobé priority

- naďalej spolupracovať v oblasti prebiehajúcej práce na aproximácii gruzínskych právnych predpisov s *acquis* Únie a medzinárodnými normami uvedenými v príslušnej prílohe k dohode o pridružení, ako je nový Colný kódex,
- zabezpečiť vykonávanie strategického rámca pre colnú spoluprácu s následným preskúmaním a podľa potreby s následnou aktualizáciou,
- naďalej podporovať vykonávanie gruzínskych právnych predpisov o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi podľa *acquis* Únie, ako sa predpokladá v dohode o pridružení,
- pravidelne informovať o vykonávaní Colného kódexu,
- pomáhať Gruzínsku pri prístupí k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime,
- spolupráca na opatreniach súvisiacich s iniciatívami a platformami v oblasti digitalizácie colných orgánov, ktoré sú otvorené pre Gruzínsko.

Strednodobé priority

- pokračovať v modernizácii gruzínskych colných orgánov,
- naďalej zjednodušovať a modernizovať colné postupy,
- spolupracovať v rámci colnej kontroly založenej na analýze rizík a vymieňať si relevantné informácie, ktoré prispievajú k zlepšeniu riadenia rizík a bezpečnosti dodávateľských reťazcov, uľahčeniu zákonného obchodovania a k bezpečnosti a ochrane dovážaného a vyvážaného tovaru, ako aj tovaru v tranzite,
- posilniť dialóg o boji proti podvodom s cieľom zabrániť nezákonnému obchodu, a to aj pokiaľ ide o výrobky podliehajúce spotrebnej dani, najmä prostredníctvom posilnenej spolupráce v rámci protokolu o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach,
- budovanie kapacít na zlepšenie vykonávania digitálneho colného prostredia,
- usilovať sa o vzájomné uznávanie systému schválených hospodárskych subjektov, ako sa uvádza v dohode o pridružení.

4.5. *Pravidlá pôvodu*

Krátkodobé priority

- vykonávať ustanovenia regionálneho dohovoru o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu, najmä v oblastiach dôkazov o pôvode (vydávanie a overovanie, dodržiavanie pravidiel pôvodu) a colnej spolupráce.

4.6. *Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod*

- odborná príprava a budovanie primeraných administratívnych kapacít na uskutočnenie plánovanej aproximácie právnych predpisov,

- vymieňať si informácie a skúsenosti týkajúce sa vývoja interoperabilných platforiem elektronického obchodovania,
- vymieňať si informácie a skúsenosti týkajúce sa zlepšovania povedomia zainteresovaných strán o vykonávaní a presadzovaní hlavných ustanovení smernice EÚ o poštových službách, najmä povinnosti poskytovať univerzálne služby, ako aj iných príslušných aspektov politiky poštového sektora.

4.7. Verejné obstarávanie

Krátkodobé priority

- znížiť podiel priameho obstarávania (bez verejnej výzvy na predkladanie ponúk) prostredníctvom prísnejších sekundárnych právnych predpisov a prísnejšieho uplatňovania pravidiel, najmä pokiaľ ide o priame obstarávanie z dôvodu naliehavej potreby a udalosti s obmedzeným časovým rámcom,
- zriadiť nezávislý a nestranný kontrolný úrad pre verejné obstarávanie v súlade s revidovaným právnym rámcom,
- poskytovať presné a včasné informácie o plánovanej legislatívnej práci, ktorá má vplyv na politiku verejného obstarávania a jej vykonávanie, na účely aproximácie právnych predpisov aj na účely zriadenia inštitúcií v oblasti verejného obstarávania,
- Rada pre pridruženie prijme príslušné spoločné rozhodnutie o udelení prístupu na trh v súlade s dokončením fázy I plánu pre kapitolu o verejnom obstarávaní.

Strednodobé priority

- zmluvné strany budú ďalej rokovať o vykonávaní záväzkov vyplývajúcich z dohody o pridružení,
- Gruzínsko bude s podporou EÚ pokračovať v navrhovaní a prijímaní nových právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania v súlade s procesom aproximácie a s harmonogramom stanoveným v dohode o pridružení.

4.8. Práva duševného vlastníctva

Krátkodobé priority

- podporovať fungovanie národného centra pre duševné vlastníctvo Gruzínska „Sakpatenti“ s cieľom zabezpečiť ochranu práv priemyselného vlastníctva a autorských práv; rozšíriť spoluprácu s orgánmi tretích krajín a odvetvovými združeniami,
- posilniť kapacitu príslušných orgánov verejnej správy alebo výkonných agentúr na presadzovanie, ako aj zabezpečiť riadne fungovanie justičného systému na zaručenie prístupu k spravodlivosti pre nositeľov práv a na vykonávanie sankcií,
- prijať účinné opatrenia proti falšovaniu a pirátstvu vrátane vypracovania štatistík o týchto činnostiach, ktoré si budú zmluvné strany vymieňať,
- spolupracovať pri uplatňovaní režimu vyčerpania práv vo veciach duševného vlastníctva.

Strednodobé priority

- zabezpečiť nositeľom práv z oboch zmluvných strán vysokú úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva,
prijatť opatrenia na zvýšenie povedomia verejnosti v oblasti ochrany a využívania práv duševného a priemyselného vlastníctva a zabezpečiť účinný dialóg s nositeľmi práv.

4.9. Hospodárska súťaž

Strednodobé priority

- spolupracovať pri vykonávaní kapitoly dohody o pridružení, v ktorej sa upravuje hospodárska súťaž, ako aj pri vykonávaní súvisiacich reforiem. Spolupráca sa zameria na inštitucionálny rámec a príslušné administratívne kapacity gruzínskeho orgánu pre hospodársku súťaž s cieľom zaručiť účinné vykonávanie príslušných právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže,
- spolupráca bude zahŕňať aj posilnený dialóg o činnostiach týkajúcich sa presadzovania práva v oblastiach hospodárskej súťaže a dotácií.

4.10. *Transparentnosť*

Krátkodobé priority

- ďalej posilňovať plnenie záväzkov týkajúcich sa transparentnosti pri tvorbe politiky súvisiacej s obchodom,
- prerokovať najlepšie postupy a skúsenosti v súvislosti s transparentnou tvorbou politík, vymieňať si informácie a poskytovať relevantnú odbornú prípravu, okrem iného o komunikačných mechanizmoch a konzultáciách so zainteresovanými stranami, ako aj usporadúvať semináre a iné podujatia pre širšiu verejnosť s cieľom vysvetliť vykonávanie dohody o pridružení a proces aproximácie.

4.11. *Obchod a udržateľný rozvoj*

Krátkodobé priority

- vytvoriť vhodný systém presadzovania všetkých pracovných noriem a práv a dohľadu nad nimi, a to najmä v záujme odstránenia detskej práce v súlade s medzinárodnými zásadami a postupmi a so zásadami a s postupmi EÚ,
- spolupracovať pri vykonávaní aktualizovaného vnútroštátne stanoveného príspevku a pri vypracúvaní dlhodobej stratégie rozvoja s nízkymi emisiami v súlade s Parížskou dohodou,
- ďalej posilňovať účinnosť systému vykonávania dohovoru CITES, najmä pokiaľ ide o druhy, s ktorými sa vo veľkom počte obchoduje s EÚ, ako je *Galanthus spp.*,
- pokračovať v zlepšovaní a výmene najlepších postupov v rámci kapitoly o zapojení zainteresovaných strán a o dialógu s občianskou spoločnosťou,
- pokračovať v dialógu o plnení záväzkov týkajúcich sa obchodu a udržateľného rozvoja.

Strednodobé priority

- pokračovať vo výmene informácií o účinnom vykonávaní pracovných noriem a o dodržiavaní ochrany práce vrátane účinného dohľadu a presadzovania,
- diskutovať o vykonávaní multilaterálnych environmentálnych dohôd, ktorých zmluvnou stranou je ktorákoľvek zo strán,
- spolupracovať pri presadzovaní ambiciózneho globálneho rámca pre biodiverzitu podľa Dohovoru o biologickej diverzite.

5. **Hospodárska a odvetvová spolupráca**

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom podporiť hospodársky rozvoj a hospodársku integráciu, a to aj prehlbením odvetvovej spolupráce, podporou rozvoja MSP so zameraním na dosiahnutie udržateľného, ekologického, inkluzívneho a digitálneho hospodárskeho rastu. Zmluvné strany budú spolupracovať pri riešení sociálno-ekonomických dôsledkov pandémie COVID-19 a zároveň budovať krátkodobú a dlhodobú odolnosť. Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zabezpečiť dôstojnú prácu a spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých, posilniť rovnaké príležitosti a prístup na trh práce, bojovať proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Gruzínsko posilní svoje zbližovanie v oblasti regulácie s *acquis* Únie v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z dohody o pridružení. Takisto posilní vnútroštátny inštitucionálny rámec s cieľom zabezpečiť nezávislé vykonávanie, presadzovanie a monitorovanie nových právnych predpisov prijatých v každej relevantnej oblasti. Gruzínsko bude pravidelne informovať EÚ o aktuálnom stave aproximácie, a to prostredníctvom špecializovaných podvýborov, a EÚ v prípade potreby a po dohode oboch zmluvných strán poskytne pomoc a odborné znalosti s cieľom pomôcť gruzínskym orgánom v tomto procese.

5.1. *Hospodársky rozvoj a trhové príležitosti*

Strednodobé priority

- spolupracovať s cieľom podporiť Gruzínsko pri budovaní plne funkčného trhového hospodárstva pri zameraní sa na dosiahnutie udržateľného, ekologického a inkluzívneho hospodárskeho rastu a pri postupnom zosúladovaní jeho politík s politikami EÚ na základe usmerňujúcich zásad makroekonomickej stability, zdravých verejných financií, silného finančného systému a udržateľnej platobnej bilancie,

- monitorovať makroekonomický vývoj, rokovať o hlavných politických výzvach a vymieňať si informácie o najlepších postupoch posilnením pravidelného makroekonomického dialógu s cieľom zlepšiť kvalitu tvorby hospodárskych politík,
- posilniť nezávislosť a regulačnú schopnosť Národnej banky Gruzínska (NBG) a vymieňať si s EÚ skúsenosti z oblasti menovej politiky a politiky výmenných kurzov vrátane medzinárodnej úlohy eura s cieľom ďalej rozvíjať kapacity Gruzínska v týchto oblastiach,
- ďalej zlepšovať udržateľnosť a riadenie verejných financií pokračovaním v zlepšovaní fiškálnych reforiem,
- zlepšiť efektívnosť štátnych podnikov a ďalej znižovať súvisiace fiškálne riziká prijatím noriem správy a riadenia spoločností,
- vytvoriť udržateľnú, komplexnú a cieleňú záchranú sociálnu sieť,
podporovať väčšie začlenenie žien do trhu práce a do podnikania, čím sa podporí hospodársky rast.

5.2. Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Krátkodobé priority

- zabezpečiť vykonávanie stratégie pre rozvoj poľnohospodárstva a vidieka na roky 2021 – 2027 a príslušných akčných plánov,
- prijať do roku 2021 strategický dokument týkajúci sa zložky bezpečnosti potravín v rámci stratégie pre rozvoj poľnohospodárstva a vidieka na roky 2021 – 2027 a vykonávať ho,
- vykonávať inštitucionálnu reformu rozvoja vidieka,
- podporovať rozvoj účinných hodnotových reťazcov, podporovať MSP pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti vo vybraných sektoroch s vysokou vývoznou hodnotou; posilniť súdržnosť medzi výberom prioritných hodnotových reťazcov a obchodných priorít,
- zabezpečiť príležitosti pre ženy vo vidieckom diverzifikovanom hospodárstve,
- zabezpečiť poskytovanie všetkých verejných služieb vo vidieckych oblastiach s osobitným dôrazom na najodľahlejšie vidiecke miesta, aby sa na nikoho nezabudlo.

Strednodobé priority

- zmodernizovať a zefektívniť inštitúcie zodpovedné za rozvoj poľnohospodárstva a vidieka, a to aj prostredníctvom zabezpečenia účasti všetkých relevantných zainteresovaných strán z rôznych sektorov na tomto procese; ďalej posilňovať koordinačný mechanizmus medzi vládou a organizáciami občianskej spoločnosti,
- podporovať a umožňovať poľnohospodárstvo šetrné ku klíme, energeticky účinné technológie a iné osvedčené poľnohospodárske postupy; modernizovať a zlepšiť výrobu, spracovanie a skladovanie poľnohospodárskych výrobkov s cieľom zvýšiť produktivitu, pridanú hodnotu a konkurencieschopnosť gruzínskeho poľnohospodárstva,
- uľahčiť postupné prijímanie obchodných noriem pre poľnohospodárske výrobky s cieľom podporiť lepšiu bezpečnosť potravín a pokračovať vo vykonávaní systémov kvality vrátane ekologického poľnohospodárstva a výrobkov so zemepisným označením,
- zlepšiť konkurencieschopnosť a udržateľnosť poľnohospodárskej výroby, a to aj podporou úspor z rozsahu vďaka trhovo orientovaným poľnohospodárskym družstvám a organizáciám výrobcov, rozvojom poradenských a rozširovacích systémov v záujme zvýšenia výroby a vývozu; podporou ekologickej výroby a uľahčením prístupu k životaschopným úverom a finančným zdrojom pre poľnohospodárstvo,
- posúvať sa smerom k postupnej konvergencii a vykonávaniu účinnej poľnohospodárskej politiky a politiky rozvoja vidieka na základe overených modelov EÚ,
- zlepšovať zamestnanosť a životné podmienky vo vidieckych oblastiach prostredníctvom lepšieho hospodárenia s prírodnými zdrojmi, lepších služieb a infraštruktúry a diverzifikácie vidieckeho hospodárstva.

5.3. Verejná vnútorná finančná kontrola a externý audit

Krátkodobé priority

- ďalej rozvíjať systém vnútornej kontroly v rámci decentralizovanej riadiacej zodpovednosti, čo zahŕňa aj funkčne nezávislý vnútorný audit v štátnych orgánoch, zabezpečením harmonizácie so všeobecne uznávanými medzinárodnými normami, rámcami a osvedčenými postupmi EÚ.

Strednodobé priority

- pokračovať v zlepšovaní systému vnútornej kontroly a vnútorného auditu vo verejnom sektore v súlade s hodnotením rozdielov medzi súčasnou praxou a všeobecne uznávanými medzinárodnými normami, rámcami a osvedčenými postupmi EÚ,
- zabezpečiť ďalší rozvoj externého auditu v rámci Účtovného dvora (štátny audítorský úrad Gruzínska) v súlade so všeobecne uznávanými medzinárodnými normami (INTOSAI).

5.4. Verejné zdravie

Krátkodobé priority

- ďalej vykonávať *acquis* Únie v oblasti zdravia, ako sa uvádza v príslušných prílohách k dohode o pridružení, najmä v oblasti krvnej bezpečnosti, kontroly tabaku, kvality a bezpečnosti látok ľudského pôvodu (krv, tkanivá, orgány, bunky), prenosných ochorení a pripravenosti na pandémie, a to aj v súlade s medzinárodnými záväzkami Gruzínska vyplývajúcimi z Rámcového dohovoru o kontrole tabaku a medzinárodných zdravotníckych predpisov,
- zlepšiť pokrytie programu univerzálnej zdravotnej starostlivosti a znížiť priame poplatky pacientov; zvýšiť digitalizáciu (elektronické zdravotníctvo),
- zvýšiť kvalitu a dostupnosť primárnej zdravotnej starostlivosti zameranej na prevenciu chorôb a zvýšenie kvality života,
- dokončiť, prijať a začať vykonávať národnú stratégiu v oblasti zdravia a jej akčné plány,
- posilniť vnútroštátne viacodvetvové opatrenia na boj proti antimikrobiálnej rezistencii okrem iného posilnením dohľadu, obozretným používaním antimikrobiálnych látok a kontrolou infekcií v zdravotníckych zariadeniach,
- pripraviť sa na vykonávanie usmernení Medzinárodnej konferencie o zosúladení technických požiadaviek na registráciu farmaceutík na humánne použitie v rámci aproximácie s *acquis* Únie v oblasti farmaceutických výrobkov. To by Gruzínsku poskytlo dobrý základ na zabezpečenie kvality, bezpečnosti a účinnosti liekov (väčšinou v prípade dovozu alebo miestnej výroby/spotreby).

Strednodobé priority

- zlepšiť inkluzívnosť služieb zdravotnej starostlivosti a preventívnych služieb, napr. podporou zdravého životného štýlu zapojením organizácií občianskej spoločnosti, miestnych orgánov,
- posilniť tvorbu politík a kontrolu zdravotníckych zariadení, ako aj práva pacientov a ich vymáhateľnosť,

posilniť zdravotnícke zariadenia, z ktorých je väčšina súkromných, a ich zodpovednosť stanovením ukazovateľov kvality, obstarávania na základe hodnoty a iných postupov riadenia kvality vrátane uznávania akreditácie zdravotníckych zariadení zo strany medzinárodných akreditačných orgánov.

5.5. Zdaňovanie

Krátkodobé priority

- zlepšiť a zjednodušiť daňové právne predpisy,
- podporovať dobrú správu v daňových záležitostiach, zlepšovať medzinárodnú spoluprácu a uplatňovať zásady dobrej správy v daňovej oblasti vrátane globálnych noriem v oblasti transparentnosti a výmeny informácií, spravodlivého zdaňovania a minimálnych noriem v boji proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS),

- zlepšiť kapacitu daňovej správy, najmä zameraním sa na cielenejšiu, na hodnotení rizík založený systém daňových kontrol a vrátenia DPH,
- posilniť spoluprácu s Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) v boji proti podvodom a pašovaniu výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani,
- prijať opatrenia na harmonizáciu politík v oblasti boja proti podvodom a pašovaniu výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani vrátane kľúčových oblastí politiky,
- spolupracovať s Gruzínskom na pristúpení k Protokolu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na odstránenie nezákonného obchodu s tabakovými výrobkami a na jeho úspešnom vykonávaní,
- rozvíjať spoluprácu s daňovými správami členských štátov EÚ prostredníctvom výmeny nových skúseností a informácií o aktuálnom vývoji v oblasti zdaňovania vrátane preskúmania možnosti zapojenia daňovej správy Gruzínska do programu EÚ Fiscalis.

Strednodobé priority

- postupné zosúladienie (do roku 2026) vnútroštátnych sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov s daňovými úrovňami EÚ,
- postupné zosúladienie gruzínskych právnych predpisov so smernicou Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny.

5.6. Štatistika

Krátkodobé priority

- riešiť štatistické nezrovnalosti v meraní údajov o bilaterálnom obchode medzi EÚ a Gruzínskom,
- príprava údajov rozčlenených podľa pohlavia a ich použitie na účely analýzy a podávania správ.

Strednodobé priority

- zabezpečiť aproximáciu s príslušným *acquis* Únie,
- vytvoriť register obyvateľov Gruzínska,
- vypracovať regionálne štatistiky v súlade s NUTS,
- zlepšiť prístup k administratívnym údajom a ich využívanie na štatistické účely,
- naďalej zabezpečovať dostupnosť štatistík a údajov pre výskumníkov, novinárov a širokú verejnosť,
- zosúladiť metodiku podnikateľských štatistík s normami EÚ a podnikové štatistiky zamerané na budúce požiadavky na údaje obsiahnuté v rámcovom nariadení o integrovaných podnikových štatistikách (FRIBS); v záujme posilnenia procesu zosúladovania je vhodné vymieňať si skúsenosti členských štátov EÚ pri vykonávaní FRIBS.

5.7. Spotrebiteľská politika

- pokračovať v postupnej aproximácii právnych predpisov Gruzínska s príslušnými právnymi predpismi EÚ a medzinárodnými nástrojmi,
- posilniť ochranu spotrebiteľa v Gruzínsku, najmä prostredníctvom odbornej prípravy úradníkov štátnej správy a ďalších subjektov zastupujúcich záujmy spotrebiteľov v oblasti aproximácie s právnymi predpismi EÚ a ich následného vykonávania.

5.8. Právo obchodných spoločností, účtovníctvo a audit a správa a riadenie spoločností

Krátkodobé priority

- vykonávať gruzínsky zákon o podnikateľoch v súlade s požiadavkami stanovenými v prílohe k dohode o pridružení.

Strednodobé priority

- rozvíjať administratívne kapacity príslušných štátnych inštitúcií,
- ďalej vykonávať medzinárodné audítorské normy a presadzovať ich uplatňovanie zo strany všetkých štatutárnych audítorov na vnútroštátnej úrovni,

- vymieňať si včasné, relevantné a presné informácie o aktuálnom stave existujúcich právnych predpisov a ich súlade s právom EÚ, a to na základe formátu dohodnutého medzi zmluvnými stranami s cieľom vykonávať právo EÚ v súlade s dohodnutým harmonogramom.

5.9. Finančné služby

Krátkodobé priority

- prijať a vykonávať zákon o povinnom poistení motorových vozidiel,
- určiť oblasti, v ktorých by sa mala poskytovať odborná príprava a budovanie kapacít,
- poskytovať včasné, relevantné a presné informácie o stave a vývoji existujúcich právnych predpisov v Gruzínsku.

Strednodobé priority

- ďalej rozvíjať regulačný rámec a rámec dohľadu v súlade s medzinárodne dohodnutými regulačnými normami, a to vrátane nového prístupu, nástrojov a prostriedkov v oblasti dohľadu,
- zlepšiť administratívne kapacity orgánov dohľadu,
- podporovať diverzifikáciu finančných trhov prostredníctvom rozvoja trhov s poistením, kapitálom, dôchodkami a nebankovými finančnými službami; posilniť finančnú infraštruktúru a posilniť finančnú udržateľnosť a inkluzívnosť,
- podporiť úsilie Gruzínska pri plnení kritérií, aby sa nakoniec pripojilo k jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA).

5.10. Politika v oblasti priemyslu a podnikania a baníctva

Krátkodobé priority

- vykonávať gruzínsku stratégiu pre MSP a súvisiace akčné plány,
- vypracovať následnú rozpočtovú stratégiu pre MSP vrátane rámca na meranie výkonnosti; zabezpečiť konzultácie so súkromným sektorom; poveriť agentúry MSP jasnými cieľmi (vrátane kľúčových ukazovateľov výkonnosti) a zároveň zabezpečiť prevádzkovú nezávislosť a kontinuitu.

Strednodobé priority

- vykonávať osobitný plán pre krajinu a čo najväčší počet odporúčaní z hodnotenia v rámci iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu,
- prepojiť rozvoj MSP s príležitosťami, ktoré ponúka DCFTA, okrem iného prostredníctvom podnikových (podporných) sietí (ako napr. Enterprise Europe Network) a klastrov,
- posilniť dialóg medzi verejným a súkromným sektorom s cieľom zlepšiť zapojenie podnikov všetkých veľkostí a ich združenie do prípravy regulačných opatrení a včas ich informovať o vykonávacích opatreniach, aby sa podniky – najmä MSP –, mohli prispôbiť novým opatreniam,
- vytvárať príležitosti pre gruzínske startupy na vstup na trhy EÚ a Gruzínska,
- zlepšiť informačné činnosti týkajúce sa financovania pre MSP a ich prístup k financovaniu; rozvíjať nebankové financovanie podnikateľských činností, napr. rizikového kapitálu, hromadného financovania, sociálneho podniku,
- podporovať rodovú rovnosť a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v rozvoji MSP v Gruzínsku podporou zvyšovania podielu podnikateľiek, a to najmä v malých a stredných podnikoch, ich prístupu k financovaniu atď.,
- podporovať podnikanie medzi mládežou a začleniť ju do podnikateľského a startupového ekosystému,
- uľahčiť lepšiu spoluprácu medzi podnikmi prostredníctvom rozvoja a posilnenia klastrov so zameraním na udržateľný, ekologický a inkluzívny hospodársky rast a s prihliadnutím na príležitosti, ktoré ponúka prechod na hospodárstvo s vyššou mierou obehovosti,

- zvýšiť produktivitu, a to napr. ďalšou digitalizáciou hospodárstva a zavádzaním inovačných postupov vo verejnom a súkromnom sektore; uprednostňovať digitalizáciu hodnotových reťazcov strategického významu,
- vymieňať si prostredníctvom špecializovaného podvýboru informácie o ťažbe a kovy v záujme lepšieho pochopenia politik EÚ a Gruzínska vrátane vykonávania iniciatívy EÚ v oblasti surovín, akčného plánu pre kritické suroviny, výskumného programu Horizont 2020 a jeho nástupníckeho programu Horizont Európa a európskeho inovačného partnerstva v oblasti surovín.

5.11. Cestovný ruch

- vymieňať si okrem iného prostredníctvom špecializovaného podvýboru informácie o rozvoji cestovného ruchu v Gruzínsku a v EÚ vrátane informácií o relevantných podujatiach a najlepších postupoch a podporovať Gruzínsko pri vykonávaní jeho stratégie v oblasti cestovného ruchu.

5.12. Zamestnanosť, sociálna politika a rovnaké príležitosti

Krátkodobé priority

- pokračovať v aproximácii gruzínskych právnych predpisov s *acquis* Únie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovného práva, rodovej rovnosti a nediskriminácie v súlade s harmonogramom príslušnej prílohy k dohode o pridružení,
- vytvoriť a vykonávať právny rámec pre účinný systém presadzovania všetkých právnych predpisov v oblasti práce a pracovných podmienok a systém dohľadu nad nimi v súlade s medzinárodnými zásadami a zásadami EÚ a budovať kapacity sociálnych partnerov, zboru sudcov a iných príslušných zainteresovaných strán v oblasti aproximovaných právnych predpisov,
- vykonávať „zákon o podpore zamestnanosti“ a zabezpečiť účinné fungovanie novej štátnej agentúry na podporu zamestnanosti, a najmä zabezpečiť zdroje (rozpočet, personál),
- vykonávať stratégiu trhu práce na roky 2020 – 2023 a súvisiace akčné plány,
- ďalej posilňovať kapacity ministerstva pre vnútorne vysídlené osoby z okupovaných území, práce, zdravotníctva a sociálnych vecí a kapacity sociálnych služieb,
- posilniť aktívnu podporu prechodu mládeže do zamestnania zabezpečením rovnakých príležitostí pre všetkých mladých ľudí na rozvoj potrebných zručností a získanie praktických skúseností s cieľom uľahčiť prechod zo vzdelávania na trh práce,
- zabezpečiť, aby systém sociálnej ochrany podporoval aktiváciu (účasť na trhu práce), a zabezpečiť primeranosť a udržateľnosť systémov sociálnej pomoci a dôchodkových plánov.

Strednodobé priority

- pokračovať v zabezpečovaní účinného systému inšpekcie práce v súlade s medzinárodnými postupmi a postupmi EÚ s cieľom zabezpečiť administratívne kapacity a kapacity presadzovania právnych predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a pracovného práva a posilniť príslušné justičné orgány a kapacity zainteresovaných strán,
- pokračovať v posilňovaní kapacít novej štátnej agentúry na podporu zamestnanosti v súlade s postupmi európskych verejných služieb zamestnanosti a zabezpečiť dostupné a účinné služby zamestnanosti,
- pilotné prístupy na podporu prechodu mladých ľudí do zamestnania,
- monitorovať vykonávanie a výsledky stratégie trhu práce na roky 2020 – 2023,
- zachovať dobre fungujúci sociálny dialóg prostredníctvom efektívneho fungovania komisie tripartitného sociálneho partnerstva a jej regionálneho útvaru a budovania kapacít sociálnych partnerov,
- podporovať prierezové opatrenia na zlepšenie prístupu osôb v zraniteľných situáciách k pracovným miestam,
- vypracovať Sociálny zákonník zameraný na zlepšenie systému zamestnanosti a sociálnych dávok a zdravotnej starostlivosti zo širšieho hľadiska sociálneho zabezpečenia (zamestnanosť, sociálna mobilita, zdravotná starostlivosť, sociálne zabezpečenie a sociálna pomoc),
- podniknúť kroky na riešenie „neformálneho zamestnávania“/„nedeklarovanej práce“ v spolupráci so sociálnymi partnermi a s medzinárodnými organizáciami.

5.13. Digitálna ekonomika a spoločnosť

Strednodobé priority

- zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom ďalej harmonizovať gruzínske právne predpisy so smernicou EÚ o sieťovej a informačnej bezpečnosti (smernica NIS) a zlepšiť kybernetickú odolnosť kľúčových sektorov kritickej infraštruktúry a organizácií verejného sektora na základe relevantných skúseností, postupov a noriem z EÚ,
- vykonať aproximáciu s *acquis* Únie v oblasti elektronických komunikácií; predovšetkým ďalej posilňovať nezávislosť a administratívne kapacity národného regulačného orgánu pre elektronické komunikácie,
- vykonávať regionálnu dohodu o roamingu (očakáva sa, že sa podpíše začiatkom roka 2022),
- vykonávať regionálnu dohodu o koordinácii frekvenčného spektra (očakáva sa, že sa podpíše začiatkom roka 2022),
- vykonávať gruzínsku národnú stratégiu pre rozvoj širokopásmového pripojenia a súvisiaci akčný plán, pričom sa zohľadnia právne predpisy a najlepšie postupy EÚ,
- podporovať Gruzínsko v súvislosti s digitálnou pripojiteľnosťou Čierneho mora,
- zmluvné strany budú spolupracovať na tom, aby Gruzínsko prijalo právne rámce pre schémy elektronickej identifikácie a dôveryhodné elektronické služby v súlade s právnymi predpismi a najlepšimi postupmi EÚ, a to s cieľom dosiahnuť možnú dohodu o vzájomnom uznávaní dôveryhodných elektronických služieb,
- posilniť digitálne hospodárstvo Gruzínska v oblasti digitálnych zručností, digitálnych inovácií a startupových ekosystémov, kybernetickej bezpečnosti a elektronických služieb pre občanov a podniky a v oblasti využívania satelitných údajov a služieb.

5.14. Rybárska a námorná politika

Krátkodobé priority

- presadzovať integrovaný prístup k námorným záležitostiam, najmä prispievaním k tvorbe medziodvetvových a regionálnej iniciatív v námornej oblasti prostredníctvom vytvorenia koordinačného mechanizmu, ako aj určením oblastí spoločného záujmu a aktívnou spoluprácou s pobrežnými štátmi a zainteresovanými stranami v oblasti Čierneho mora v kontexte Spoločného námorného programu v oblasti Čierneho mora,
- zlepšiť a posilniť monitorovanie a kontrolu rybolovných činností a obchodu s produktmi rybárstva a ich výsledovateľnosť a kapacity príslušných orgánov s cieľom účinne bojovať proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (NNN rybolov),
- sledovať vývoj a opatrenia prijaté v rámci Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more (GFCM) a dokončiť povýšenie svojho štatútu na riadneho člena GFCM,
- pokračovať vo vykonávaní riadenia rybárstva a akvakultúry v súlade so stratégiou GFCM 2030 v záujme udržateľnosti rybárstva v Čiernom mori a udržateľného rozvoja akvakultúry,
- pokračovať v prebiehajúcom procese prijímania právneho rámca týkajúceho sa rybolovu a rybolovných činností gruzínskej diaľkovej flotily a nástrojov na vykonávanie tohto právneho rámca s cieľom účinne bojovať proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému (NNN) rybolovu.

Strednodobé priority

- prijať opatrenia potrebné na dosiahnutie udržateľného rybárstva v Čiernom mori v kontexte bilaterálnych aj multilaterálnych rámcov na základe ekosystémového prístupu k riadeniu rybárstva,
- zvýšiť vedeckú a technickú spoluprácu na regionálnej a bilaterálnej úrovni s cieľom zabezpečiť kapacitu monitorovania rybolovných činností, zberu údajov, prieskumov na mori s cieľom zlepšiť hodnotenie stavu populácií a interakcie rybárstva s morským prostredím,
- využívať možnosti technickej pomoci na monitorovanie ďalšieho rozvoja kontroly a dohľadu na podporu činnosti strediska monitorovania rybolovu a elektronického monitorovacieho systému pre rybárske plavidlá,

- prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie riadneho vykonávania právneho rámca, ktorý sa bude vzťahovať na rybolov a rybolovné činnosti gruzínskej diaľkovej flotily, vrátane nástrojov monitorovania, kontroly a dohľadu nad týmito činnosťami s cieľom účinne bojovať proti NNN rybolovu,
- aktívne podporovať vykonávanie spoločného námorného programu v oblasti Čierneho mora a identifikáciu financovateľných projektov,
- zlepšiť podmienky pre rozvoj maloobjemového rybárstva a maloobjemovej akvakultúry, zlepšiť zber údajov, zlepšiť prístup na miestne trhy a k dodávateľskému reťazcu, zlepšiť normy v oblasti bezpečnosti potravín pre produkty maloobjemového rybárstva a maloobjemovej akvakultúry a podporovať zakladanie organizácií výrobcov.

6. **Prepojenosť, energetika, životné prostredie, opatrenia v oblasti klímy a civilná ochrana**

Zmluvné strany budú spolupracovať na podpore vykonávania *acquis* Únie vo všetkých druhoch dopravy s cieľom zlepšiť fyzickú prepojenosť, ako aj súvisiace normy a regulačné a bezpečnostné aspekty. Zmluvné strany budú spolupracovať na dosiahnutí environmentálnej odolnosti a odolnosti proti zmene klímy tým, že budú aj v rámci úsilia o obnovu po pandémie COVID-19 podporovať moderné, čisté a obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje a smeruje k ekologizácii hospodárstva a udržateľnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov. Presadzovanie a podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov ďalej prispejú k zníženiu emisií. Ďalej sa posilní spolupráca v oblasti prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na ne.

6.1. *Doprava*

Strednodobé priority

- pokračovať vo vykonávaní *acquis* Únie v oblasti letectva s cieľom v plnej miere využiť výhody dohody o spoločnom leteckom priestore medzi EÚ a Gruzínskom,
- zlepšiť bezpečnosť vo všetkých druhoch dopravy (v leteckej, cestnej, námornej, železničnej),
- podporovať Gruzínsko pri vytváraní komplexnej databázy bezpečnosti cestnej premávky v záujme zabezpečenia potrebných údajov o súčasnej situácii v oblasti bezpečnosti cestnej premávky (údaje o nehodách/vážne zranenia) s cieľom umožniť uskutočňovanie účinnejších opatrení súvisiacich s politikou,
- poskytnúť Gruzínsku vzhľadom na význam bezpečnosti cestnej premávky ďalšiu podporu pri harmonizácii jeho právnych predpisov v oblasti bezpečnosti cestnej premávky s *acquis* Únie vrátane riadenia bezpečnosti cestnej premávky a budovania kapacít,
- podporovať reformu železničného sektora Gruzínska, ktorá by mohla prispieť k udržateľnejšej doprave najmä presunom nákladnej dopravy z ciest na železnice,
- ďalej rozvíjať infraštruktúru, najmä realizáciou projektov zahrnutých v orientačnom akčnom pláne investícií do transeurópskej dopravnej siete na podporu dokončenia rozšírenej základnej transeurópskej dopravnej siete v Gruzínsku do roku 2030; zväziť ďalšie rozpracovanie úlohy premostenia úmoria Čierneho mora z hľadiska prepojenia,
- podporovať Gruzínsko pri vypracúvaní plánov udržateľnej mestskej mobility a v činnostiach zameraných na zlepšovanie informovanosti širokej verejnosti o alternatívnych možnostiach mestskej mobility (v súvislosti s používaním automobilov) s cieľom zvýšiť dostupnosť, bezpečnosť, efektívnosť a udržateľnosť verejnej mestskej dopravy.

6.2. *Spolupráca v energetike*

Krátkodobé priority

- zabezpečiť plnenie záväzkov ako zmluvnej strany Energetického spoločenstva,
- vykonávať príslušné právne predpisy v oblasti elektrickej energie, energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti, ropy, zemného plynu, energetickej štatistiky, vyhľadávania uhl'ovodíkov a ustanovení o životnom prostredí súvisiacich s energetikou, a to v súlade s podmienkami stanovenými v protokole o prístupí k Zmluve o Energetickom spoločenstve a v dohode o pridružení,
- dokončiť a vykonávať inštitucionálny rámec pre politiku energetickej efektívnosti,
- pripraviť národný energetický a klimatický plán krajiny (NEKP) a začať ho vykonávať.

Strednodobé priority

- podniknúť kroky smerom k integrácii gruzínskeho trhu s energiou do trhu EÚ a posilniť energetickú bezpečnosť Gruzínska a zblížovanie v oblasti regulácie vykonávaním príslušných právnych predpisov EÚ vrátane súvisiacich sekundárnych právnych predpisov, a to v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z členstva v Energetickom spoločenstve,
- spolupracovať pri získavaní medzinárodnej podpory pre udržateľný energetický rozvoj, a to aj z medzinárodných klimatických fondov a iných finančných nástrojov,
- posilniť sieť a prepojenia gruzínskej energetickej infraštruktúry, najmä:
- pokiaľ ide o elektrickú energiu, podporovať cezhraničný obchod a prepojenia so susednými krajinami a posilniť prenosovú sieť Gruzínska; ďalej posúdiť uskutočniteľnosť projektu čiernomorského prenosového vedenia, ako aj iných projektov zameraných na bezpečnosť dodávok a celkovú energetickú bezpečnosť v regióne,
- pokiaľ ide o zemný plyn, podporovať nepretržitú riadnu prevádzku hlavných plynovodov vrátane časti južného koridoru zemného plynu nachádzajúceho sa na gruzínskom území, ako aj podporovať/podnecovať ďalšie projekty tranzitu plynu a ropy regionálneho významu s cieľom zabezpečiť prepravu kaspických energetických zdrojov na západné trhy, ako aj uľahčiť rozvoj podzemných zásobníkov plynu na zvýšenie energetickej bezpečnosti Gruzínska, a to s ohľadom na cieľ EÚ dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050.

6.3. Životné prostredie

Krátkodobé priority

- posilniť environmentálnu správu vykonávaním právnych predpisov v Gruzínsku o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, strategickom environmentálnom hodnotení, prijatím a vykonávaním právnych predpisov o environmentálnej zodpovednosti, zabezpečení prístupu verejnosti k informáciám o životnom prostredí a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, zapojením všetkých zainteresovaných strán, ako aj začlenením životného prostredia do ostatných oblastí politiky a zlepšením výmeny environmentálnych informácií v súlade so zásadami spoločného systému environmentálnych informácií (SEIS),
- pokračovať vo vykonávaní národnej stratégie pre nakladanie s rádioaktívnym odpadom,
- zabezpečiť udržateľné využívanie vodných zdrojov prostredníctvom prijatia a začatia vykonávania zákona o hospodárení s vodnými zdrojmi,
- vykonať nový Lesný zákonník a prijať doplnkové právne predpisy; zriadiť hospodársky životaschopný štátny orgán obhospodarovania lesov; dokončiť národný lesný inventár a udržiavať databázu,
- vykonávať tretí národný environmentálny akčný program Gruzínska (2017 – 2021) v súlade s harmonogramom NEAP 3,
- vypracovať štvrtý národný environmentálny akčný program Gruzínska vrátane päťročného programu pre vodné zdroje, ktorý zahŕňa strategické prístupy, ako aj akčný plán,
- vykonávať národnú stratégiu nakladania s odpadom a opatrenia uvedené v akčnom pláne na roky 2016 – 2020 a následné plány,
- zabezpečiť riadne posúdenie prevádzkových nákladov zariadení na nakladanie s odpadom a vytvoriť vhodný tarifný systém na ich zhodnocovanie.

Strednodobé priority

- využiť hospodársky potenciál ekologického a obehového hospodárstva a vypracovať komplexné politiky ekologického rastu vo všetkých príslušných odvetviach, napr. zvažovaním ekologického imidžu Gruzínska ako konkurenčnej výhody, začlenením zásad obehového hospodárstva do vnútroštátneho systému odpadového hospodárstva atď.,
- pokračovať v aproximácii právnych predpisov Gruzínska s *acquis* Únie a vykonávať ustanovenia smerníc a nariadení EÚ, ako sa stanovuje v príslušných prílohách k dohode o pridružení,

- prijať a zaviesť opatrenia na zníženie miery znečistenia vody a ovzdušia a na ochranu biodiverzity, a to aj v Čiernom mori,
- prijať gruzínsky zákon o biodiverzite a vypracovať doplnkové právne predpisy, okrem iného s cieľom poskytnúť pevný právny základ pre zriadenie a správu lokalít podľa programu Smaragd, biosférických rezervácií, ako aj pre vnútroštátny červený zoznam ohrozených druhov. Riadenie chránených oblastí by sa malo ďalej posilniť a primerane financovať z verejného rozpočtu,
- pokračovať v rozvoji siete na monitorovanie kvality ovzdušia v kľúčových obciach a najviac znečistených oblastiach; prijať opatrenia na prevenciu a kontrolu znečisťovania v najviac znečistených oblastiach (plány kvality ovzdušia); prijať a vykonávať zákon o priemyselných emisiách,
- zabezpečiť riadne posúdenie prevádzkových nákladov vodohospodárskych zariadení a vypracovať vhodné hospodárske nástroje na ich zhodnocovanie,
- vypracovať plán ratifikácie a vykonávania multilaterálnych environmentálnych dohôd, okrem iného vrátane Dohovoru o ochrane a využívaní cezhraničných vodných tokov a medzinárodných jazier, protokolov k Dohovoru o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcom hranicami štátov (Protokol o znížení acidifikácie, eutrofizácie a prízemného ozónu, Protokol o perzistentných organických látkach a Protokol o ťažkých kovyoch) a Dohovoru EHK OSN o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií; pokročiť v príprave na pristúpenie k Dohovoru z Espoo a jeho protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení.

6.4. Zmena klímy

Krátkodobé priority

- sfunkčňovať Radu pre zmenu klímy s cieľom koordinovať politiku v oblasti zmeny klímy v Gruzínsku,
- dokončiť a prijať v Gruzínsku dlhodobú stratégiu nízkoemisného rozvoja do polovice storočia,
- vypracovanie a prijatie národného adaptačného plánu (NAP),
- začať s vykonávaním vnútroštátne stanoveného príspevku (NDC) v súlade s Parížskou dohodou o zmene klímy,
- zabezpečiť, aby opatrenia na obnovu po pandémie COVID-19 zahŕňali úsilie o ekologickejšie hospodárstvo a neohrozovali sa nimi ciele v oblasti životného prostredia a klímy.

Strednodobé priority

- aproximovať právne predpisy Gruzínska s *acquis* Únie a medzinárodnými nástrojmi, ako sa uvádza v príslušných prílohách k dohode o pridružení,
- podporovať včasné plnenie záväzkov Gruzínska v oblasti klímy v rámci Energetického spoločenstva,
- začleňovať klimatické opatrenia do odvetvových politík a postupov a posilniť kapacity rôznych orgánov na vykonávanie opatrení v oblasti klímy v rôznych sektoroch,
- posilniť rámec transparentnosti Gruzínska pre opatrenia v oblasti klímy, najmä prostredníctvom silného vnútroštátneho systému monitorovania a vykazovania politík v oblasti klímy, opatrení a emisií skleníkových plynov v súlade s Katovickým súborom pravidiel týkajúcim sa Parížskej dohody.

6.5. Civilná ochrana

Krátkodobé priority

- v nadväznosti na administratívnu dohodu podpísanú v júli 2018 preskúmať možnosti ďalšieho vymedzenia najvhodnejších prvkov spolupráce v súvislosti s rizikovým profilom, legislatívnym a organizačným rámcom Gruzínska v rámci regionálneho prístupu EÚ.

Strednodobé priority

- zabezpečiť účinnú 24-hodinovú komunikáciu vrátane výmeny včasných varovaní a informácií o rozsiahlych núdzových situáciách, ktoré ovplyvňujú EÚ a Gruzínsko, ako aj tretie krajiny, ak sa zmluvné strany podieľajú na reakcii na katastrofu,

- uľahčiť vzájomnú a regionálnu pomoc v prípade závažných mimoriadnych udalostí podľa potreby a v rámci dostupnosti dostatočných zdrojov,
- presadzovať vykonávanie usmernení EÚ o podpore hostiteľskej krajiny; podporovať účinnú medziinštitucionálnu koordináciu a medziodvetvové prepojenia s cieľom uľahčiť medzinárodnú pomoc pri operáciách v rámci reakcie na katastrofy; ďalej posilniť kapacity na prijímanie a poskytovanie medzinárodnej pomoci,
- zlepšiť vedomostnú základňu o rizikách katastrof posilňovaním spolupráce v oblasti dostupnosti a porovnateľnosti údajov,
- podporovať integrované riadenie rizika katastrof na základe posúdení viacnásobného rizika, podľa potreby podporovať rozvoj a posilnenie systémov včasného varovania na vnútroštátnej úrovni, uľahčiť Gruzínsku využívanie Európskeho systému varovania pred povodňami (EFAS) a Európskeho informačného systému o lesných požiaroch (EFFIS) v spolupráci so Spoločným výskumným centrom Európskej komisie,
- zlepšiť prevenciu priemyselných katastrof a prírodných nebezpečenstiev spôsobujúcich technologické katastrofy (NATECH) a pripravenosť na ne,
- posilniť prevenciu katastrof, pripravenosť a reakciu na ne v súlade so sendaiským rámcom pre znižovanie rizika katastrof a s Európskou zelenou dohodou prostredníctvom výmeny najlepších postupov, spoločných školení, cvičení, študijných návštev, workshopov a stretnutí zameraných na poznatky získané zo skutočných núdzových situácií alebo cvičení; vymieňať si osvedčené postupy pri začleňovaní klimatických scenárov do hodnotenia a plánovania rizík.

7. **Mobilita a medzil'udské kontakty**

EÚ a Gruzínsko sa budú aj naďalej zameriavať na účasť a vedúcu úlohu mládeže prostredníctvom posilnenia postavenia. Zmluvné strany budú ďalej spolupracovať s cieľom maximalizovať výhody pridruženía Gruzínska k programom Horizont Európa a Kreativná Európa a ďalej podporovať jeho už aktívnu účasť na programoch Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, ako aj na iných dobrovoľníckych, kooperačných a výmenných programoch a iniciatívach.

Zmluvné strany budú podporovať strategický prístup k odbornému vzdelávaniu a príprave. Prioritou spolupráce medzi EÚ a Gruzínskom bude takisto integrovaný územný rozvoj v Gruzínsku. Obe zmluvné strany zabezpečia informovanú diskusiu s gruzínskymi občanmi, ktorá bude zameraná na príležitosti a dôsledky pridruženía Gruzínska k EÚ, a to vytvorením politiky v oblasti mládeže s cieľom vytvoriť udržateľný ekosystém pre rozvoj mládeže.

7.1. *Výskum, technologický rozvoj a inovácie*

Krátkodobé priority

- prijať a vykonávať novú stratégiu v oblasti vzdelávania a vedy na roky 2022 – 2032 so zapojením tvorcov politik, akademickej a výskumnej obce, vedúcich predstaviteľov podnikov a občianskej spoločnosti,
- podporovať rozvoj a vykonávanie inovačnej politiky vrátane revízie regulačného rámca a infraštruktúry pre výskum a inovácie,
- zabezpečiť lepšiu koordináciu a komplementárnosť medzi kľúčovými zainteresovanými stranami (ministerstvami a agentúrami); zlepšiť prenos poznatkov (prostredníctvom siete sprostredkovateľov a priaznivého režimu práv duševného vlastníctva); stimulovať spoločnú tvorbu prostredníctvom kompetenčných centier; doladiť systémy financovania podľa potrieb spolupráce v oblasti výskumu a inovácií a zlepšiť mobilitu ľudských zdrojov medzi výskumnými centrami a podnikmi,
- pridružiť Gruzínsko k programu Horizont Európa.

Strednodobé priority

- maximalizovať prínosy pridruženía Gruzínska k programu Horizont Európa s cieľom prispieť k posilneniu konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu krajiny,
- nabádať na účasť na programe výskumu a odbornej prípravy Euratomu, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa, najmä v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením na základe súťažných výziev na predkladanie návrhov,

- posilniť ľudské, materiálne a inštitucionálne zdroje s cieľom zlepšiť výskumné a inovačné kapacity,
- vytvoriť riadne fungujúci informačný systém v oblasti výskumu a inovácií, ktorým sa zníži fragmentácia (prostredníctvom zriadenia centier výskumu a inovácií) a zosúladi sa priority v oblasti výskumu a inovácií tak, aby boli v súlade s hospodárskymi prioritami,
- zaviesť primerané základné financovanie na podporu verejných výskumných organizácií a vytvorenia rovnakých podmienok medzi nimi,
- vytvoriť priaznivé podmienky, na základe ktorých sa spoločnosti povzbudzujú a stimulujú, aby investovali do výskumu a inovácií,
- realizovať Strategický výskumný a inovačný program pre oblasť Čierneho mora, prvok regionálneho programu Čiernomorskej synergie.

7.2. Vzdelávanie, odborná príprava a mládež

Strednodobé priority

- zabezpečiť právo na kvalitné vzdelávanie pre všetkých, a to aj pre ľudí zo znevýhodneného prostredia; prijať ďalšie opatrenia na podporu inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy,
- nabádať na strategický prístup k odbornému vzdelávaniu a príprave (OVP) s cieľom zladiť systém OVP Gruzínska s modernizáciou štruktúr OVP v EÚ v rámci kodanského procesu a prostredníctvom jeho nástrojov a rešpektovať pritom zásady rovnosti príležitostí,
- podporovať aktívne zapojenie súkromného sektora do OVP s cieľom zvýšiť jeho relevantnosť a účinnosť a v konečnom dôsledku dosiahnuť lepší prístup súkromného sektora ku kvalifikovanej pracovnej sile,
- ďalej zlepšovať kvalitu vzdelávania, rovnaký prístup a udržateľnosť (vrátane efektívneho financovania všetkých úrovní vzdelávania) a stimulovať neformálne vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie,
- podporovať aktívnu účasť Gruzínska na programoch Erasmus+ a Európsky zbor solidarity,

- spolupracovať a vykonávať vzájomné výmeny s cieľom podporiť reformy Gruzínska v systéme vzdelávania a odbornej prípravy a ďalšiu integráciu do európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, zvýšiť kvalitu poskytovania vzdelávania, modernizovať postupy výučby a vzdelávania a podporiť rozvoj zručností pre väčšiu zamestnateľnosť a občiansku angažovanosť absolventov,

ďalej posilniť spoločné úsilie o zabezpečenie účinného plnohodnotného vykonávania Európskej školy Východného partnerstva v Gruzínsku,

posilniť strategický prístup k politike v oblasti mládeže prostredníctvom ministerstva kultúry, mládeže a športu Gruzínska a posilniť výmeny a spolupráce v oblasti neformálneho vzdelávania mladých ľudí a pracovníkov s mládežou, okrem iného prostredníctvom mládežníckej časti programu Erasmus+ s cieľom vytvoriť udržateľný ekosystém pre rozvoj mládeže,

- podporovať strategický prístup k práci s mládežou s cieľom účinnejšie riešiť výzvy, ktorým čelia mladí ľudia, a podporovať rozvoj kľúčových kompetencií a realizáciu potenciálu mladých ľudí.

7.3. Spolupráca v oblasti kultúry

- podporovať vykonávanie Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005,
- spolupracovať pri tvorbe inkluzívnej kultúrnej politiky v Gruzínsku, pri ochrane a zhodnocovaní kultúrneho a prírodného dedičstva a v rámci kultúrneho a kreatívneho priemyslu v záujme podpory sociálno-ekonomického rozvoja, začlenenia a účasti občanov,
- presadzovať účasť gruzínskych kultúrnych a audiovizuálnych subjektov na programoch kultúrnej a audiovizuálnej spolupráce, najmä na programe Kreatívna Európa,
- podporovať medzikultúrny dialóg a rozvoj demokratickej kultúry prostredníctvom práce s mládežou,

- podporovať mobilitu umelcov,
- spolupracovať na rozvoji športovej politiky v Gruzínsku prostredníctvom výmeny najlepších postupov; podporovať účasť gruzínskych zainteresovaných strán v oblasti športu na športových akciách v rámci programu Erasmus, ako aj na iných iniciatívach, ako je Európsky týždeň športu bez hraníc a udeľovanie cien #BeActive,
- vymieňať si osvedčené postupy v oblasti boja proti hrozbám pre šport, ako je násilie v športe, všetky druhy diskriminácie, manipulácie športových súťaží a doping,
- podporovať presadzovanie rodovej rovnosti v športe, rozvoj športovej etiky, ako aj zásady sociálneho začlenenia a dobrej správy vecí verejných.

7.4. Spolupráca v audiovizuálnej a mediálnej oblasti

Strednodobé priority

- pracovať na posilňovaní nezávislosti a profesionality médií v súlade s príslušnými európskymi normami, ako aj na aproximácii právnych predpisov v audiovizuálnej oblasti s *acquis* Únie, ako sa uvádza v dohode o pridružení, okrem iného prostredníctvom výmeny názorov na audiovizuálnu politiku a príslušné medzinárodné normy, ako aj spolupráce v rámci boja proti podnecovaniu k nenávisti, proti rasizmu a xenofóbii,
- vymieňať si najlepšie postupy v oblasti slobody médií, plurality médií, dekriminalizácie ohovárania, ochrany zdrojov novinárskych informácií a aspektov kultúrnej rozmanitosti médií, a to prostredníctvom pravidelného dialógu; posilňovať kapacity a nezávislosť regulačných orgánov pre médiá.

7.5. Regionálny rozvoj a spolupráca na regionálnej úrovni

Krátkodobé priority

- úspešne dokončiť vykonávanie programu regionálneho rozvoja Gruzínska na roky 2018 – 2021, a to aj vytvorením mechanizmov účinnej medziinštitucionálnej koordinácie a partnerstva medzi vnútroštátnymi orgánmi a orgánmi na nižšej ako vnútroštátnej úrovni,
- úspešne vykonávať pilotný integrovaný program regionálneho rozvoja na roky 2020 – 2022 zameraný na „centrálne regióny“ EÚ vrátane potenciálnych investícií do oblastí, akými sú inovácie a MSP, s cieľom vytvoriť nové významné centrá v Gruzínsku,
- pokročiť v práci na regionálne zameranom výbere inteligentnej špecializácie, a to aj prostredníctvom odbornej prípravy a budovania kapacít pre zainteresované strany,
- určiť ďalšie kroky v záujme budúceho postupného zavedenia metodiky a klasifikácie EÚ NUTS v Gruzínsku,
- aktívne sa zúčastňovať na rozvoji programu Interreg NEXT pre úmorie Čierneho mora na roky 2021 – 2027 s cieľom riešiť riziká zmeny klímy, katastrof vyvolaných človekom a prírodných katastrof, ako aj posilniť spoluprácu v oblasti ochrany prírodného dedičstva a biodiverzity a zvýšiť kapacity potrebných riadiacich a kontrolných štruktúr.

Strednodobé priority

- ďalej podporovať orgány pri posilňovaní partnerstiev medzi orgánmi štátnej správy a verejnej správy na nižšej ako vnútroštátnej úrovni, úsilia o budovanie kapacít a iných nástrojov regionálneho rozvoja, a to za účinného vykonávania pilotného integrovaného programu regionálneho rozvoja na roky 2020 – 2022 a jeho nástupníckeho programu (nástupníckych programov), ako aj stratégie decentralizácie Gruzínska na roky 2020 – 2025,
- podporovať integrované činnosti viacerých zainteresovaných strán v záujme územného rozvoja Gruzínska, napríklad v oblasti územného plánovania, vodného a odpadového hospodárstva, ciest, elektriny a inej základnej infraštruktúry, diverzifikácie vidieckeho hospodárstva, cestovného ruchu a rozvoja podnikania, vzdelávacej infraštruktúry a zariadení, opustených priemyselných podnikov, energetickej efektívnosti, sociálnej aktivity a angažovanosti,
- zlepšiť inštitucionálne mechanizmy a vybudovať primerané kapacity na národnej/regionálnej/miestnej úrovni s cieľom zapájať sa do programu Interreg NEXT pre úmorie Čierneho mora na roky 2021 – 2027,
- rozvíjať a sprevádzkovať inteligentnú špecializáciu, ako základ na stanovenie investičných rozhodnutí v oblasti výskumu a inovácií s cieľom zvýšiť inovačný potenciál regiónov a celej krajiny,

- vybrať prioritné oblasti hospodárskej transformácie na základe konkurenčných výhod a inkluzívneho dialógu medzi miestnymi orgánmi, akademickou obcou, podnikmi a občianskou spoločnosťou,
- podporovať postupné uplatňovanie metodiky a klasifikácie EÚ NUTS v gruzínskom národnom štatistickom systéme.

7.6. Účasť na činnosti agentúr EÚ a na programoch EÚ

Strednodobé priority

- preskúmať vykonávanie protokolu o účasti na programoch EÚ na základe súčasnej účasti Gruzínska na konkrétnych programoch EÚ.

7.7. Informovanie verejnosti a zviditeľňovanie

- zabezpečiť informovanú diskusiu, a to aj so širokou verejnosťou a gruzínskymi občanmi, o príležitostiach a dôsledkoch pridruženía Gruzínska k EÚ vrátane programu pridruženía, a najmä DCFTA,
 - posilniť komunikačné kapacity s cieľom zlepšiť viditeľnosť EÚ, presadzovať spoločné hodnoty a vysvetliť pozitívne vplyvy politického pridruženía k EÚ a hospodárskej integrácie do EÚ,
 - zabezpečiť primerané zviditeľnenie všetkých projektov a programov EÚ a ich vplyvu v súlade s článkom 2.6 priorít Východného partnerstva po roku 2020 a so všeobecnými pravidlami a s usmerneniami týkajúcimi sa komunikácie a viditeľnosti EÚ.
-